

Μικροελεγκτές AVR

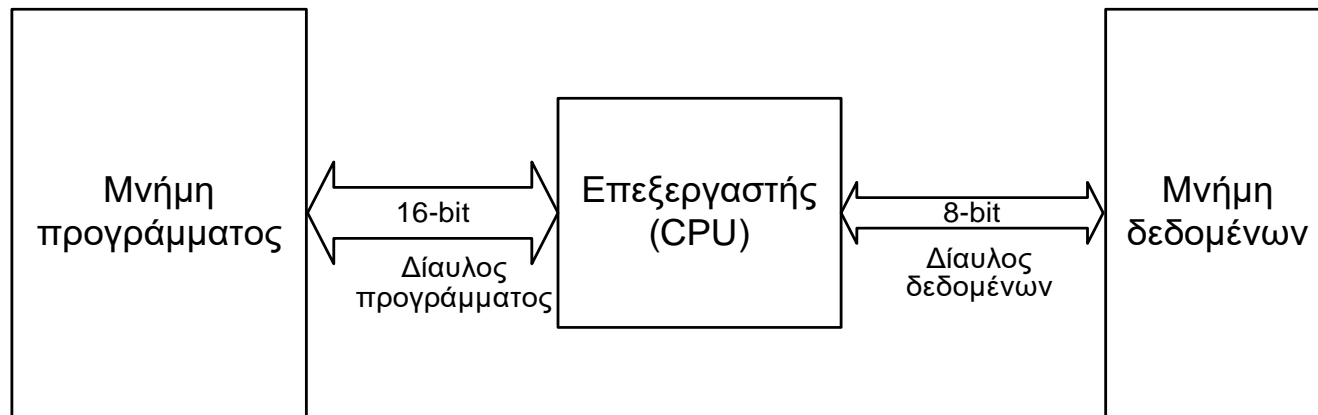
1η ΕΝΟΤΗΤΑ:

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΕΛΕΓΚΤΩΝ AVR

Ε.Μ.Π.

Εργ. Μικροϋπολογιστών & Ψηφιακών Συστημάτων
Υπεύθυνος: Κ. ΠΕΚΜΕΣΤΖΗ Καθ.

Αρχιτεκτονική HARVARD

Ο μικροελεγκτής AVR περιέχει έναν επεξεργαστή RISC (Reduced Instruction Set Computer) ο οποίος έχει σχεδιαστεί με βάση την αρχιτεκτονική Harvard. Στην αρχιτεκτονική Harvard υπάρχει διαφορετικός δίαυλος για τη μεταφορά δεδομένων (data bus) και διαφορετικός δίαυλος για τη μεταφορά των εντολών (instruction bus).

Αρχιτεκτονική HARVARD

Διαφορετικός δίαυλος για τη μεταφορά:

- εντολών (instruction bus) και
- δεδομένων (data bus)

Περιλαμβάνει δύο διαφορετικές μνήμες:

- μνήμη προγράμματος (program memory) και
- μνήμη δεδομένων (data memory)

Επιτρέπει οι εντολές να έχουν διαφορετικό μήκος από τα δεδομένα ανάλογα με το πλήθος των εντολών

Επιτρέπει επικάλυψη λειτουργιών ανάκλησης εντολής, ανάγνωσης-εγγραφής δεδομένων, εκτέλεσης εντολών.

Οικογένειες του $\mu\text{E AVR}$

Μοντέλο	Ακροδέκτες	Flash	EEPROM	RAM	UART	ADC
90S1200	20	1K	64 bytes	0	Όχι	Όχι
90S2313	20	2K	128	128	Ναι	Όχι
90S4433	28	4K	256	128	Ναι	Ναι
90S4414	40	4K	256	256	Ναι	Όχι
90S2343	8	2K	128	128	Όχι	Όχι
Mega103	64	128K	4096	4096	Ναι	Ναι
Mega16	40	16K	512	1024	Ναι	Ναι
Mega603	64	64K	2048	4096	Ναι	Ναι
Tiny10	8	1K	64	0	Όχι	Όχι
Tiny13	8	2K	128	128	Όχι	Όχι

Η οικογένεια των μικροελεγκτών AVR έχει παρόμοιο ρεπερτόριο εντολών και βασική αρχιτεκτονική. Η διαφοροποίηση μεταξύ των διάφορων μελών της οικογένειας είναι στον αριθμό των ακροδεκτών, στο μέγεθος της μνήμης (FLASH, EEPROM, SRAM) καθώς και στα περιφερειακά τα οποία χρησιμοποιούνται.

Αρχιτεκτονική του μικροελεγκτή AVR (ATmega16)

Πυρήνας

- υψηλής απόδοσης, χαμηλής κατανάλωσης επεξεργαστής **CPU**
- αρχιτεκτονική **RISC**
 - 131 ισχυρές εντολές
 - 32 x 8 καταχωρητές
 - Έως 16 MIPS απόδοση στα 16 MHz
 - Μονάδα συνεχούς διοχέτευσης εντολών (Instruction Pipelining)
 - Αριθμητική Λογική Μονάδα (**Arithmetic Logic Unit, ALU**)
- μνήμη προγράμματος και δεδομένων
 - 16K Bytes από **Flash** (In-System Self-Programmable)
 - Προαιρετικό τμήμα Boot Code με ανεξάρτητα bits κλειδώματος (Lock Bits)
 - 512 Bytes **EEPROM** (Αντοχή: 100,000 κύκλοι εγγραφής/ανάγνωσης)
 - 1K Byte εσωτερικής μνήμης **SRAM** και **στοίβα**
 - Programming Lock για ασφάλεια λογισμικού
- **JTAG διεπαφή**
 - Προγραμματισμός των Flash, EEPROM, ασφαλειών, και Bits κλειδώματος μέσω της διεπαφής JTAG

Αρχιτεκτονική του μικροελεγκτή AVR (ATmega16)

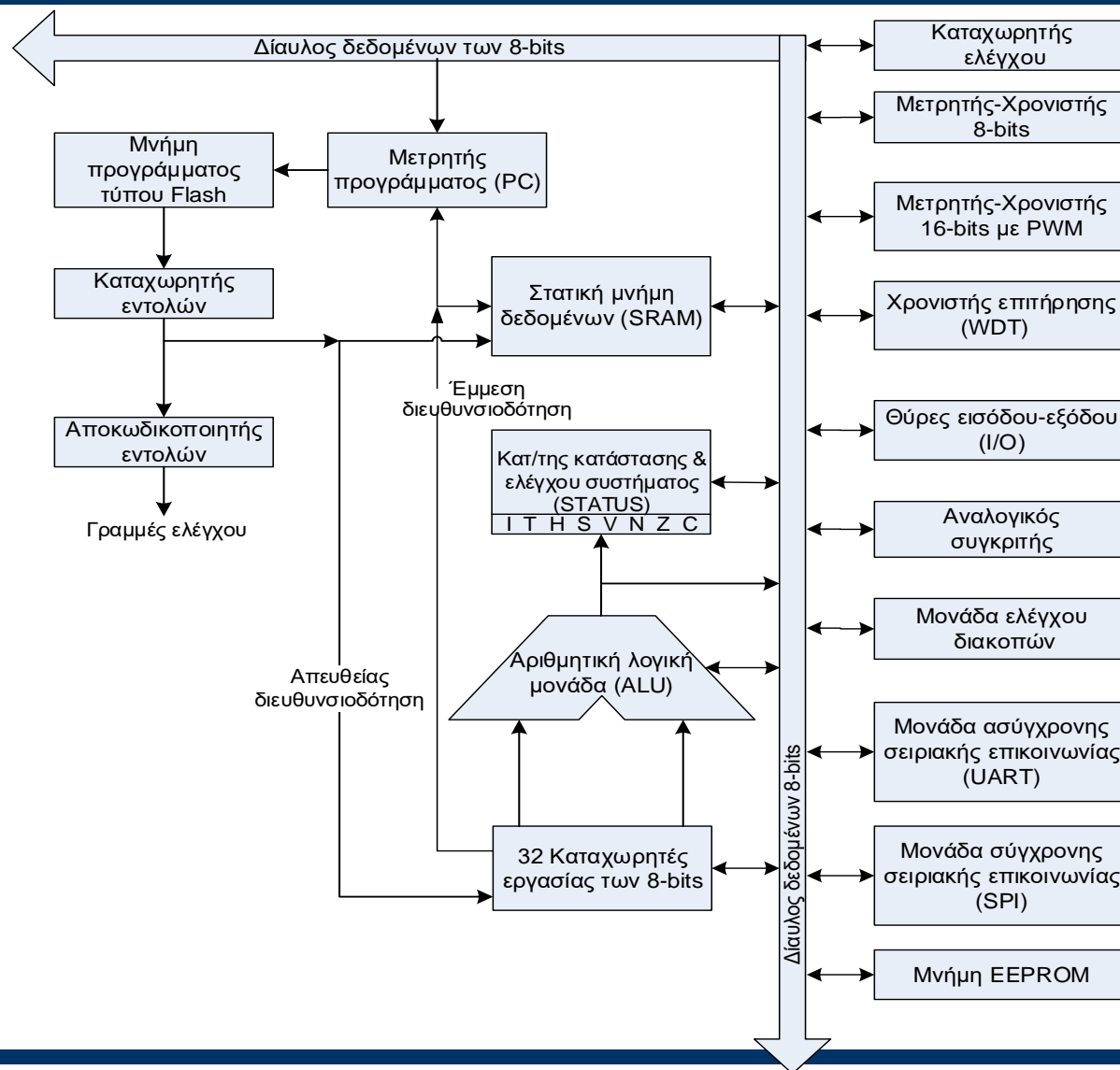
• Περιφερειακά

- Δύο 8-bit Timer/Counters με ξεχωριστές μονάδες διαίρεσης χρόνου (Prescalers) και τρόπους σύγκρισης (Compare Modes)
- Ένα 16-bit Timer/Counter με ξεχωριστή μονάδα διαίρεσης χρόνου (Prescaler), τρόπο σύγκρισης, και σύλληψης (Capture Mode)
- Μετρητή πραγματικού χρόνου με ανεξάρτητο ταλαντωτή
- 4 PWM κανάλια
- 8-κάναλο, 10-bit ADC
- Two-wire σειριακή διεπαφή TWI (IIC)
- Προγραμματιζόμενη σειριακή USART
- Master/Slave SPI σειριακή διεπαφή
- Προγραμματιζόμενος χρονιστής επιτήρησης (Watchdog Timer)
- Αναλογικός συγκριτής

• Ειδικά χαρακτηριστικά

- Power-on Reset και προγραμματιζόμενο κύκλωμα ανίχνευσης βύθισης τάσης τροφοδοσίας (Brown-out)
- εσωτερικός RC ταλαντωτής
- Εξωτερικές και εσωτερικές πηγές διακοπών
- 6 λειτουργίες ηρεμίας: Idle, ADC Noise Reduction, Power-save, Power-down, Standby
- Τάση λειτουργίας (4.5 - 5.5V για ATmega16)
- Ταχύτητα λειτουργίας (0 - 16 MHz για ATmega16)
- Κατανάλωση ισχύος για 1 MHz, 3V, και 25°C του ATmega16L
- δραστήρια κατάσταση: 1.1 mA– Power-down κατάσταση: < 1 μ A– άεργη κατάσταση: 0.35 mA

Αρχιτεκτονική του μικροελεγκτή AVR

Ακροδέκτες του μικροελεγκτή AVR (ATmega16)

VCC Ψηφιακή τροφοδοσία τάσης.

GND Γείωση.

Port A (PA7..PA0) Η Port A λειτουργεί είτε ως αναλογική είσοδος του μετατροπέα A/D είτε

ως θύρα εισόδου-εξόδου διπλής κατεύθυνσης των 8-bit.

Port B (PB7..PB0) Η Port B λειτουργεί ως θύρα εισόδου-εξόδου διπλής κατεύθυνσης των 8-bit

Port C (PC7..PC0) Η Port C λειτουργεί ως θύρα εισόδου-εξόδου διπλής κατεύθυνσης των 8-bit

Port D (PD7..PD0) Η Port D λειτουργεί ως θύρα εισόδου-εξόδου διπλής κατεύθυνσης των 8-bit).

Επίσης, οι θύρες εκτελούν κάποιες ιδιαίτερες λειτουργίες του μικροελεγκτή.

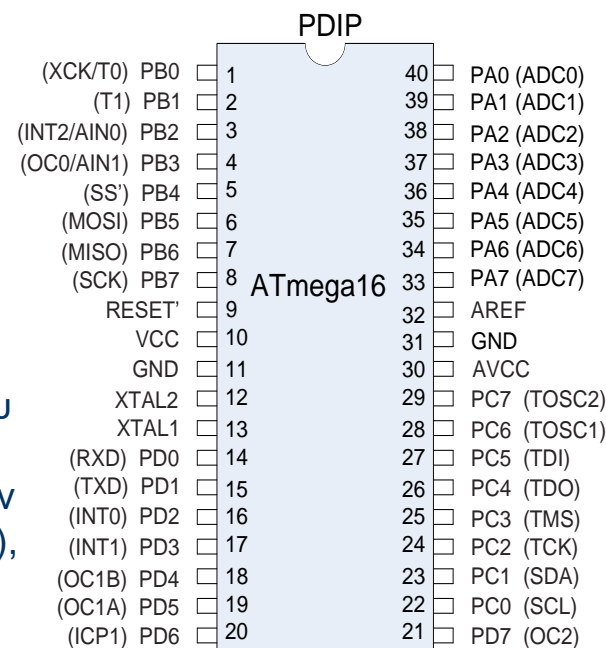
RESET Έμφάνιση χαμηλού επιπέδου στον ακροδέκτη αυτόν για χρόνο μεγαλύτερο από τον ελάχιστο μήκος παλμού(2μs), θα παράγει reset.

XTAL1 Είσοδος στον ταλαντωτή-ενισχυτή και στο κύκλωμα εσωτερικού ρολογιού.

XTAL2 Έξοδος από ταλαντωτή-ενισχυτή.

AVCC είναι ο ακροδέκτης τροφοδοσίας τάσης για την Port A και τον μετατροπέα A/D.

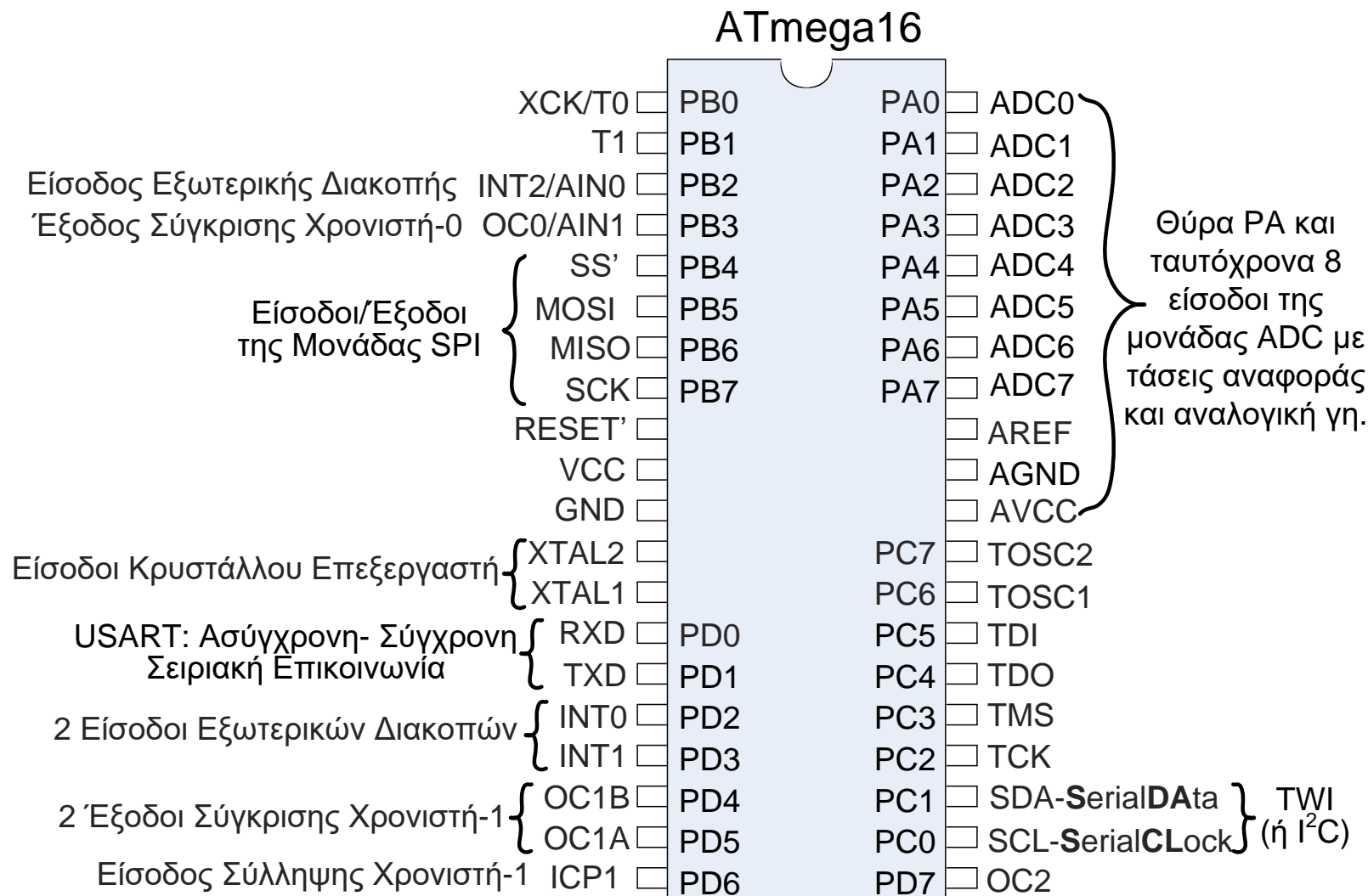
AREF είναι ο *analog reference* ακροδέκτης για τον μετατροπέα A/D.

Περιφερειακά του $\mu\text{E AVR}$

- Σειριακή μονάδα USART
- 8-bit Timer/Counter με (Prescaler) και λειτουργία σύγκρισης (Compare Mode)
- 16-bit Timer/Counter με (Prescaler), λειτουργία σύγκρισης, σύλληψης (Capture Mode), 4 PWM κανάλια
- Χρονιστής επιτήρησης (Watchdog Timer)
- Μνήμη EEPROM
- Master/Slave SPI σειριακή διεπαφή
- Two-wire σειριακή διεπαφή TWI
- 8-κάναλο, 10-bit ADC
- Αναλογικός συγκριτής

Ακροδέκτες περιφερειακών ATmega16

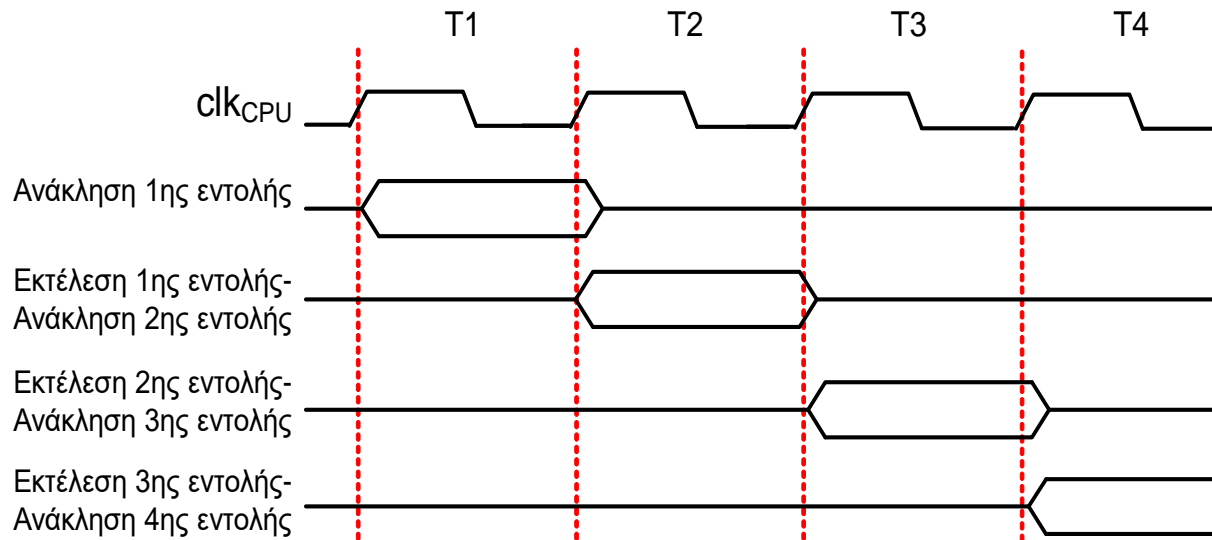
Θύρες- καταχωρητές των μικροελεγκτών AVR

Μονάδα	Καταχωρητής	Σύμβολο
Timer 0	Timer/Counter 0 Control Register	TCCR0
	Timer/Counter 0	TCNT0
Timer 1	Timer/Counter Control Register1A	TCCR1A
	Timer/Counter Control Register1B	TCCR1B
	Timer/Counter 1	TCNT1
	Output Compare Register 1 A	OCR1A
	Output Compare Register 1 B	OCR1B
	Input Capture Register	ICR1L - H
Timer 2	Timer/Counter2 (8 Bits)	TCNT2
	Timer/Counter Control Register	TCCR2
	Timer/Counter2 Output Compare Register	OCR2
	Asynchronous Status Register	ASSR
Watchdog Timer	Watchdog Timer Control Register	WDTCR
UART	UART Data Register	UDR
	UART Status Register	USR
	UART Control Register	UCR
	UART Baud Rate Register	UBRR

Θύρες-καταχωρητές των μικροελεγκτών AVR

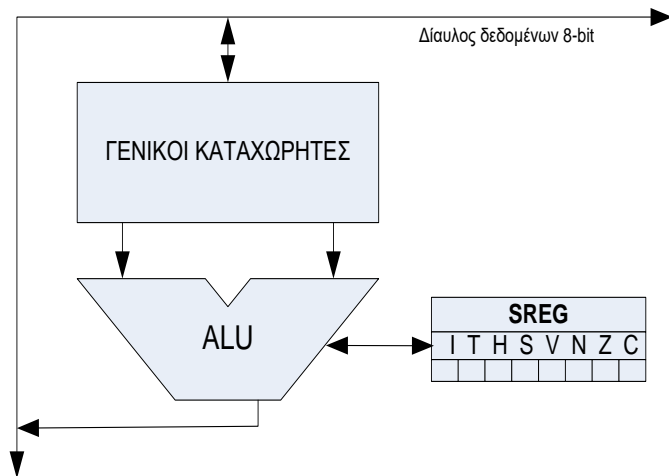
Μονάδα	Καταχωρητής	Σύμβολο
EEPROM	EEPROM Address Register	EEAR
	EEPROM Data Register	EEDR
	EEPROM Control Register	EECR
SPI	Serial Peripheral Control Register	SPCR
	Serial Peripheral Status Register	SPSR
	Serial Peripheral Data Register	SPDR
Analog Comparator	Analog Comparator Control and Status Register	ACSR
Two-wire Serial (I ² C) Interface TWI	TWI Data Register	TWDR
	TWI Address Register	TWAR
	TWI Bit Rate Register	TWBR
	TWI Control Register	TWCR
	TWI Status Register	TWSR
ADC	Πολυπλέκτης επιλογής 8 γραμμών εισόδου ADC Multiplexer Selection Register	ADCMUX
	ADC Control and Status Register A	ADCSRA
	ADC Data Register (high and low)	ADCH - L

Παράδειγμα λειτουργίας του PIPELINE

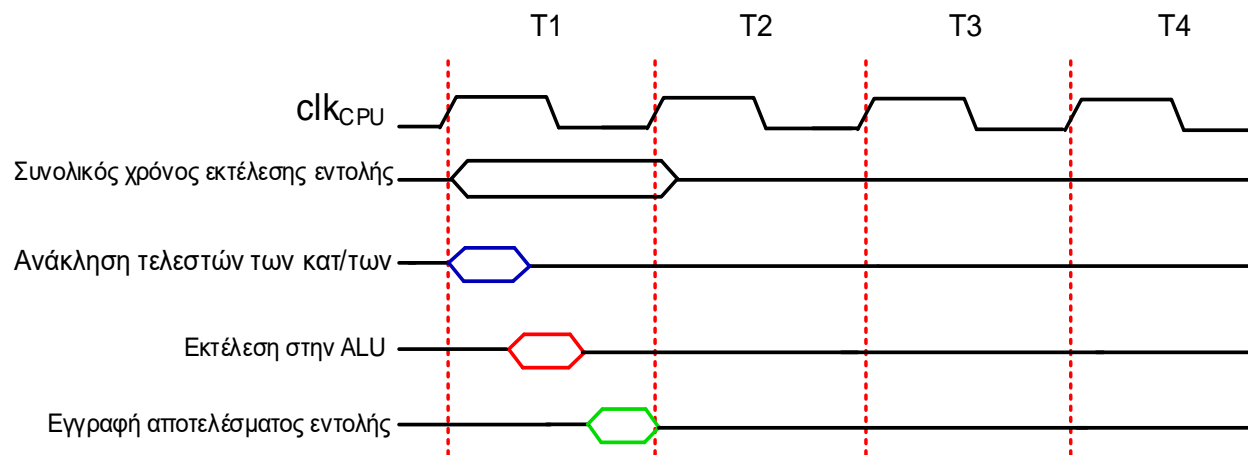

Στη λειτουργία Pipeline έχουμε συνεχή διοχέτευση εντολών με αποτέλεσμα την παράλληλη ανάκληση και εκτέλεση εντολών. Οπότε, η εκτέλεση των περισσότερων εντολών γίνεται σε μία περίοδο του κεντρικού ρολογιού με αποτέλεσμα απόδοση έως 1 MIPS ανά MHz.

Αριθμητική Λογική Μονάδα (ALU) του AVR

Είναι η κεντρική μονάδα του επεξεργαστή. Αυτή εκτελεί αριθμητικές, λογικές και σε επίπεδο bit εντολές στη διάρκεια μιας περιόδου και αποθηκεύει το αποτέλεσμα στον καταχωρητή που δείχνει η εντολή. Κατά την εκτέλεση των πράξεων ενημερώνονται οι σημαίες του καταχωρητή κατάστασης (Status register).

Διαδικασία εκτέλεσης εντολής στην ALU

Καταχωρητής κατάστασης (SREG) STATUS REGISTER

Bit	7	6	5	4	3	2	1	0
Σημαία	I	T	H	S	V	N	Z	C

Bit7 (**I**): καθολική **ενεργοποίηση διακοπών** (Global Interrupt Enable-GIE). Θέτοντας το bit αυτό ενεργοποιούμε τις διακοπές

Bit6 (**T**): σημαία **αντιγραφής-αποθήκευσης** (bit Copy-Storage). Με χρήση των εντολών BLD και BST επιτυγχάνουμε την ανάγνωση και αποθήκευση συγκεκριμένων bits

Bit5 (**H**): σημαία **δεκαδικού κρατουμένου** (Half Carry flag). Ενημερώνει για την ύπαρξη δεκαδικού κρατουμένου μετά από αριθμητικές πράξεις

Bit4 (**S**): σημαία **προσήμου** (Sign flag). Ενημερώνει για το πρόσημο ενός καταχωρητή και ισούται με το XOR των σημαιών αρνητικού προσήμου και υπερχείλισης. ($S = N \text{ xor } V$) Όταν έχουμε υπερχείλιση αποτέλεσμα που εμφανίζεται >0 είναι στην πραγματικότητα <0

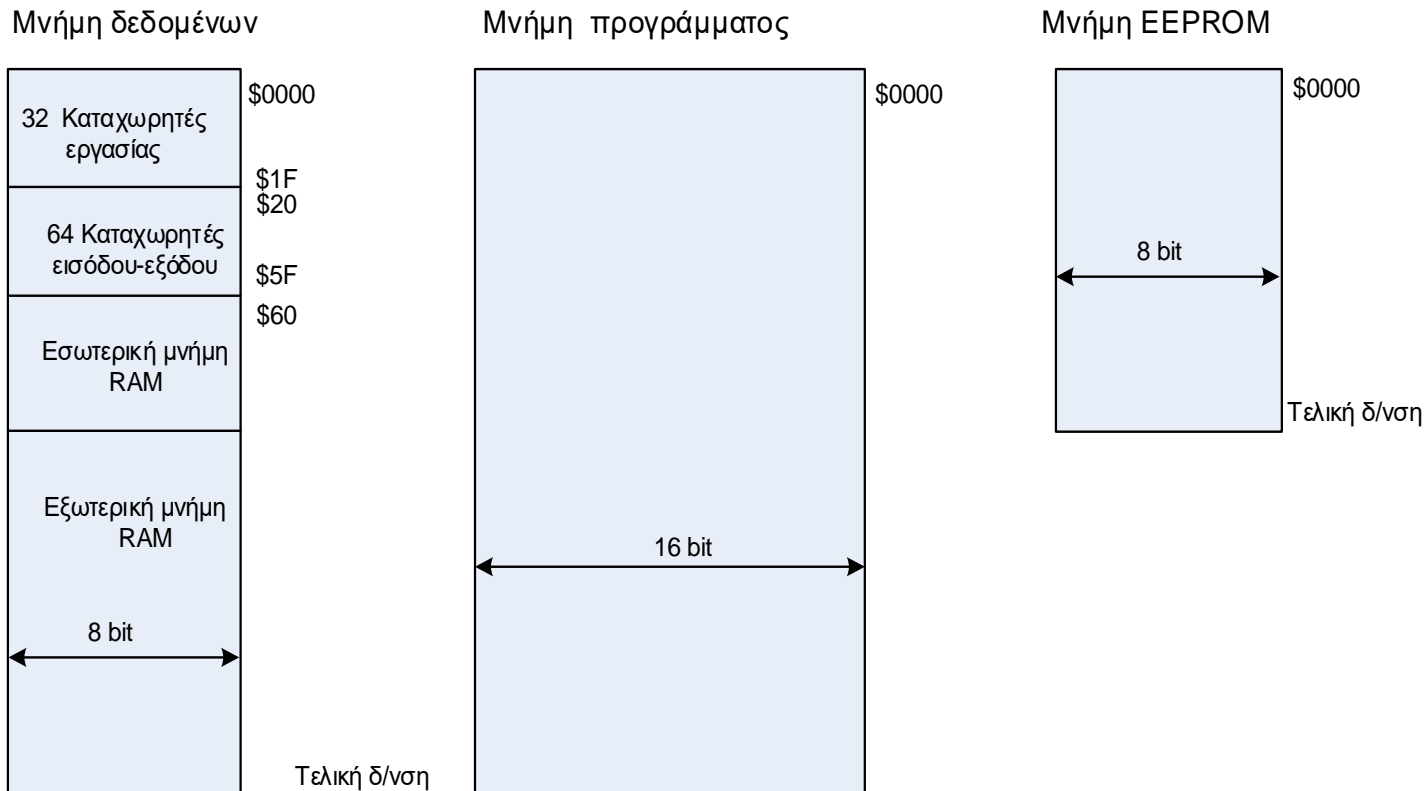
Bit3 (**V**): σημαία **υπερχείλισης** (Overflow flag) για αριθμητική συμπληρώματος του δύο

Bit2 (**N**): σημαία **αρνητικού προσήμου** (negative flag)

Bit1 (**Z**): σημαία **μηδενισμού** (Zero flag). Τίθεται όταν το αποτέλεσμα μιας πράξης είναι 0

Bit0 (**C**): σημαία **κρατουμένου** (Carry flag).

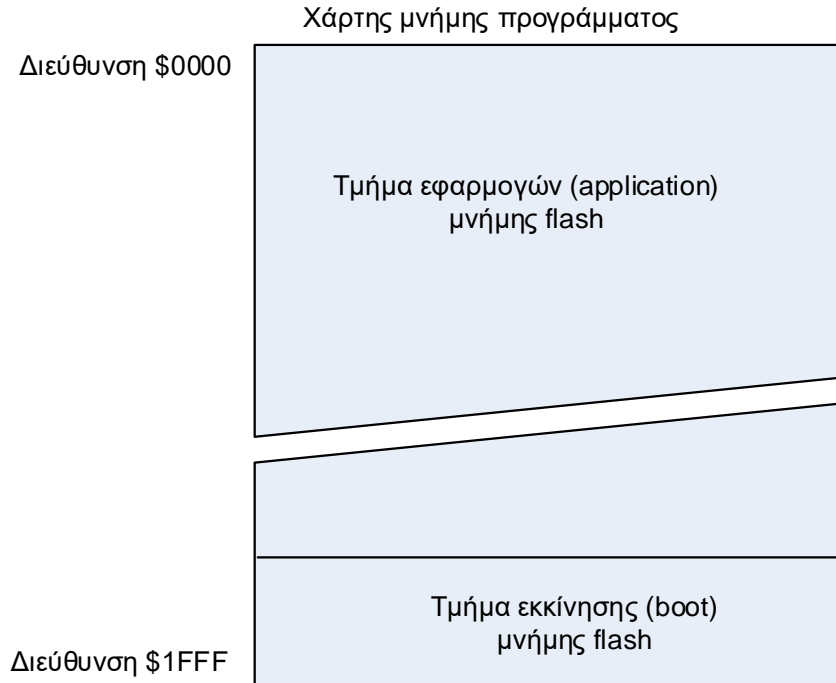
Τύποι μνήμης του μικροελεγκτή AVR

Ένας μικροελεγκτής διαθέτει τα εξής είδη μνήμης:

- μνήμη δεδομένων (1 Kbyte)
- μνήμη προγράμματος τύπου flash (16KByte)
- μνήμη EEPROM με αρχική διεύθυνση \$0000 και χωρητικότητα από 64bytes ως 4Kbytes.

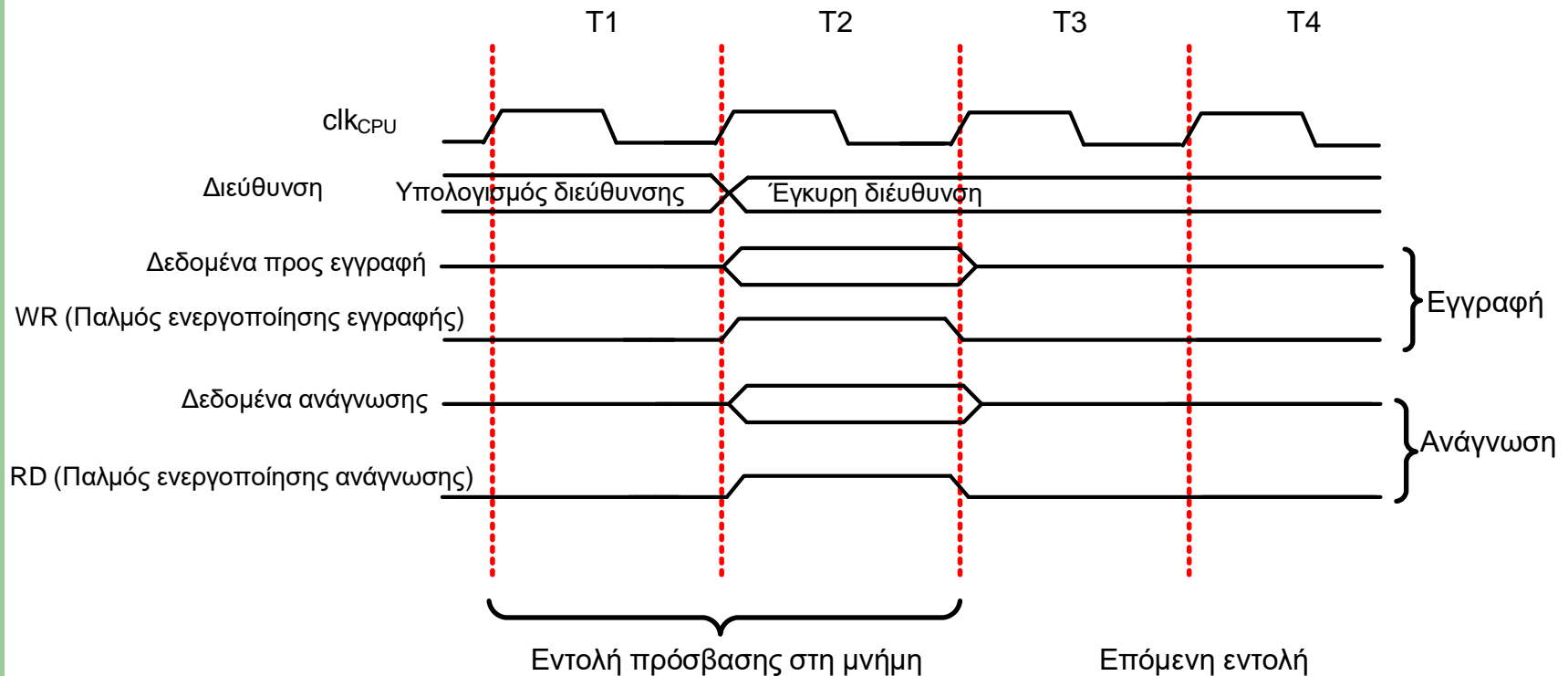
Μνήμη προγράμματος του $\mu\text{E AVR}$

- τύπου flash για ταχεία αποθήκευση-φόρτωση δεδομένων
- σύνδεση με δίαυλο των 16-bit για την τροφοδοσία του καταχωρητή εντολών.
- αποθήκευση εντολών και διανυσμάτων διακοπών (interrupt vectors).

Όλες οι εντολές έχουν μήκος 16 bits ή 32 bits (2 bytes=1 λέξη), άρα καταλαμβάνουν μία ή δύο θέσεις της μνήμης προγράμματος, αφού η μνήμη flash είναι οργανωμένη σε διάταξη 8Kx16. Ο μετρητής προγράμματος του ATmega16 έχει μήκος 13 bits ώστε να επιτυγχάνει πρόσβαση σε 8K θέσεις μνήμης προγράμματος.

Φάσεις ανάγνωσης-εγγραφής στην εσωτερική μνήμη SRAM

Μνήμη δεδομένων του µΕ AVR

ΜΝΗΜΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ																																
Καταχ/τές εργασίας (00-1F)	R0		R1		R2		R3		R4		R5		R6		R7																	
	R8		R9		R10		R11		R12		R13		R14		R15																	
	R16		R17		R18		R19		R20		R21		R22		R23																	
	R24		R25		R26		R27		R28		R29		R30		R31																	
Καταχ/τές I/O (20-5F) {00-3F}	SREG				PORTA				TCCR0				EEAR																			
	SPL				DDRA				TCNT0				EEDR																			
	SPH				PINA				TCCR1A				EECR																			
					PORTB				TCCR1B																							
	GIMSK				DDRB				TCNT1H				UDR																			
	GIFR				PINB				TCNT1L				USR																			
					PORTC				OCR1AH				UCR																			
	TIMSK				DDRC				OCR1AL				UBRR																			
	TIFR				PINC				ICR1H																							
					PORTD				ICR1L				ACSR																			
	MCUCR				DDRD				WDTCR																							
SRAM (\$60-\$45F)	60		61		62		63		64		65		66		67		68		69		6A		6B		6C		6D		6E		6F	
	70		71		72		73		74		75		76		77		78		79		7A		7B		7C		7D		7E		7F	
	80		81		82		83		84		85		86		87		88		89		8A		8B		8C		8D		8E		8F	
	90		91		92		93		94		95		96		97		98		99		9A		9B		9C		9D		9E		9F	
	A0		A1		A2		A3		A4		A5		A6		A7		A8		A9		AA		AB		AC		AD		AE		AF	
	B0		B1		B2		B3		B4		B5		B6		B7		B8		B9		BA		BB		BC		BD		BE		BF	
	C0		C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8		C9		CA		CB		CC		CD		CE		CF	
	D0		D1		D2		D3		D4		D5		D6		D7		D8		D9		DA		DB		DC		DD		DE		DF	

Η μνήμη δεδομένων συνδέεται με ένα δίαυλο των 8-bit για την επικοινωνία των περιφερειακών με τους κατ/τές ελέγχου.

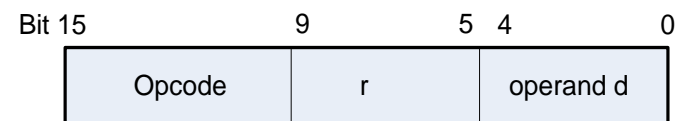
- Η μνήμη δεδομένων χωρίζεται στα τμήματα:
- 32 καταχωρητές εργασίας (register file) των 8-bits (R0-R31)
 - 64 καταχωρητές εισόδου-εξόδου των 8-bits
 - εσωτερική μνήμη SRAM (για αποθήκευση μεταβλητών και ως στοίβα (stack))
 - εξωτερική SRAM (1KB).

Εντολές του $\mu\text{E AVR}$

Οι εντολές της γλώσσας των μικροελεγκτών μπορούν να ομαδοποιηθούν στις παρακάτω τέσσερις κατηγορίες :

- μεταφοράς δεδομένων
- αριθμητικών και λογικών πράξεων
- σε επίπεδο bit και ελέγχου bit
- ελέγχου ροής του προγράμματος και διακλάδωσης

Οι εντολές περιλαμβάνουν 2 τμήματα. Το πρώτο (operation code ή opcode) αποτελεί το λειτουργικό κώδικα που πληροφορεί τον επεξεργαστή για τις ενέργειες που πρέπει να εκτελεστούν. Το δεύτερο τμήμα προσδιορίζει τους τελεστές (r, operand) για τους οποίους θα λειτουργήσει ο κώδικας.

Καταχωρητές X, Y, Z έμμεσης διευθυνσιοδότησης

X (XH:XL, R27:R26), **Y** (YH:YL, R29:R28) και **Z** (ZH:ZL, R31:R30).
Επιτρέπουν πρόσβαση στη θέση που δείχνουν (π.χ. ST X, R1),
μετά από μείωση της διεύθυνσης (π.χ. ST -X, R1) ή μετέπειτα
αύξηση της διεύθυνσης (π.χ. ST X+, R1)

Εντολές μεταφοράς δεδομένων

Πρόκειται για εντολές μεταφοράς δεδομένων μεταξύ καταχωρητών ή μεταξύ καταχωρητών και μνήμης ή σταθεράς σε καταχωρητή. Οι σημαίες δεν επηρεάζονται. Οι Rd, Rr ανήκουν στους 32 καταχωρητές εργασίας R0-R31.

MOV	Rd, Rr	Move Between Registers	$Rd \leftarrow Rr$
LDI	Rd, K	Load Immediate	$Rd \leftarrow K$
LD	Rd, X	Load Indirect	$Rd \leftarrow (X)$
LDS	Rd, k	Load Direct from SRAM	$Rd \leftarrow (k)$
ST	X, Rr	Store Indirect	$(X) \leftarrow Rr$
STS	k, Rr	Store Direct to SRAM	$(k) \leftarrow Rr$
LPM		Load Program Memory	$R0 \leftarrow (Z)$
LPM	Rd, Z	Load Program Memory	$Rd \leftarrow (Z)$
SPM		Store Program Memory	$(Z) \leftarrow R1:R0$
IN	Rd, P	In Port	$Rd \leftarrow P$
OUT	P, Rr	Out Port	$P \leftarrow Rr$
PUSH	Rr	Push Register on Stack	$STACK \leftarrow Rr$
POP	Rd	Pop Register from Stack	$Rd \leftarrow STACK$

Παραδείγματα έμμεσης διευθυνσιοδότησης

X (XH:XL, R27:R26), Y (YH:YL, R29:R28) και Z (ZH:ZL, R31:R30).

Επιτρέπουν πρόσβαση στη θέση που δείχνουν (π.χ. ST X, R1), μετά από μείωση της διεύθυνσης (π.χ. ST -X, R1) ή αύξηση της διεύθυνσης μετά την εκτέλεση της εντολής (π.χ. ST X+, R1).

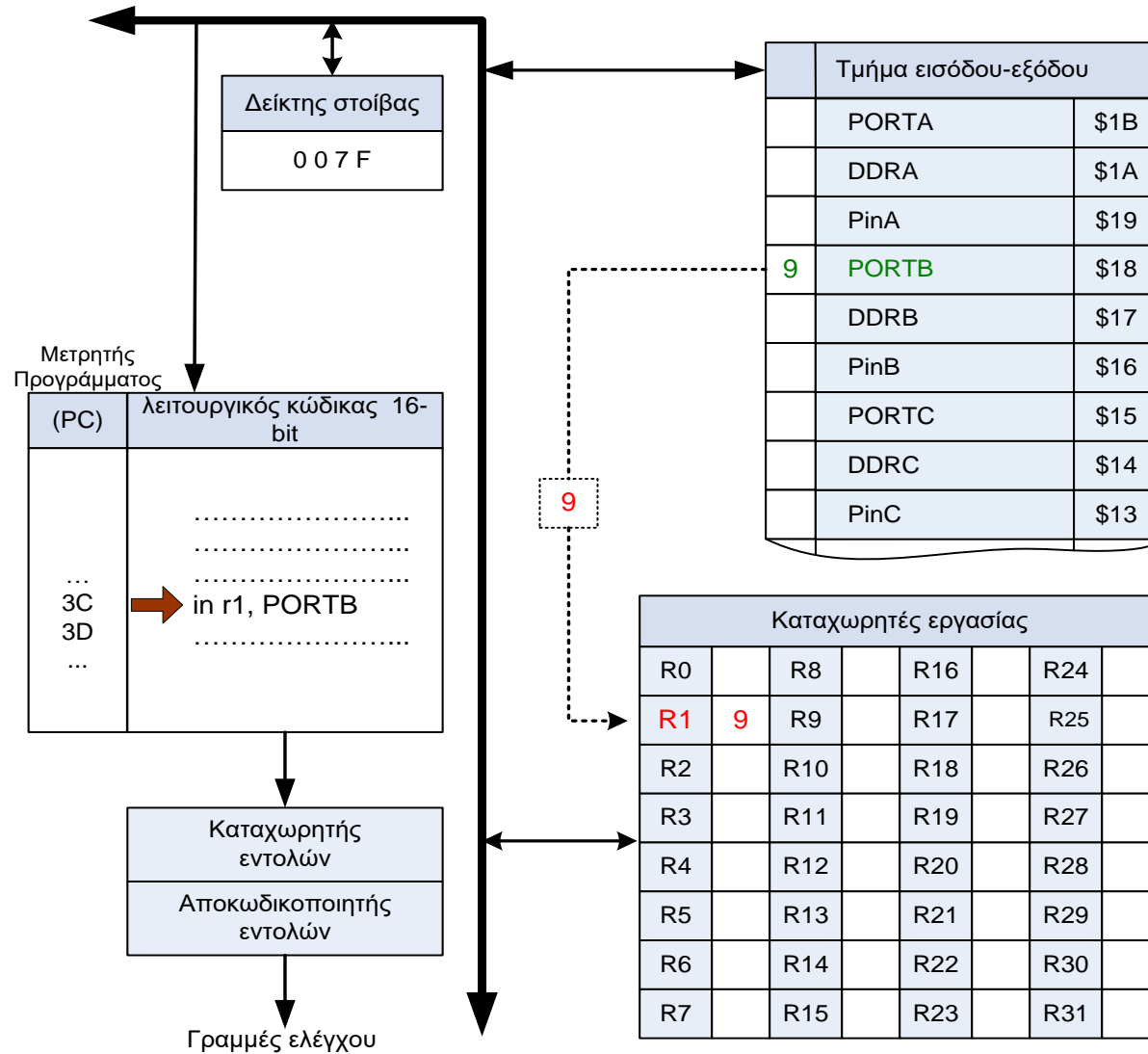
; εγγραφή

ldi r28,\$60	; Η αρχική διεύθυνση είναι \$0060 και τοποθετείται στον
clr r29	; καταχωρητή Y σαν δείκτης διεύθυνσης.
st y+,data	; Αποθήκευση περιεχομένων του καταχωρητή data
	; στην SRAM και αύξηση της διεύθυνσης.

; ανάγνωση

ldi r28,\$60	; Η αρχική διεύθυνση είναι \$0060 και τοποθετείται στον
clr r29	; καταχωρητή Y σαν δείκτης διεύθυνσης.
ld data,y+	; Ανάγνωση περιεχομένων καταχωρητή data από την SRAM
	; και αύξηση της διεύθυνσης.

Παράδειγμα μεταφοράς δεδομένων

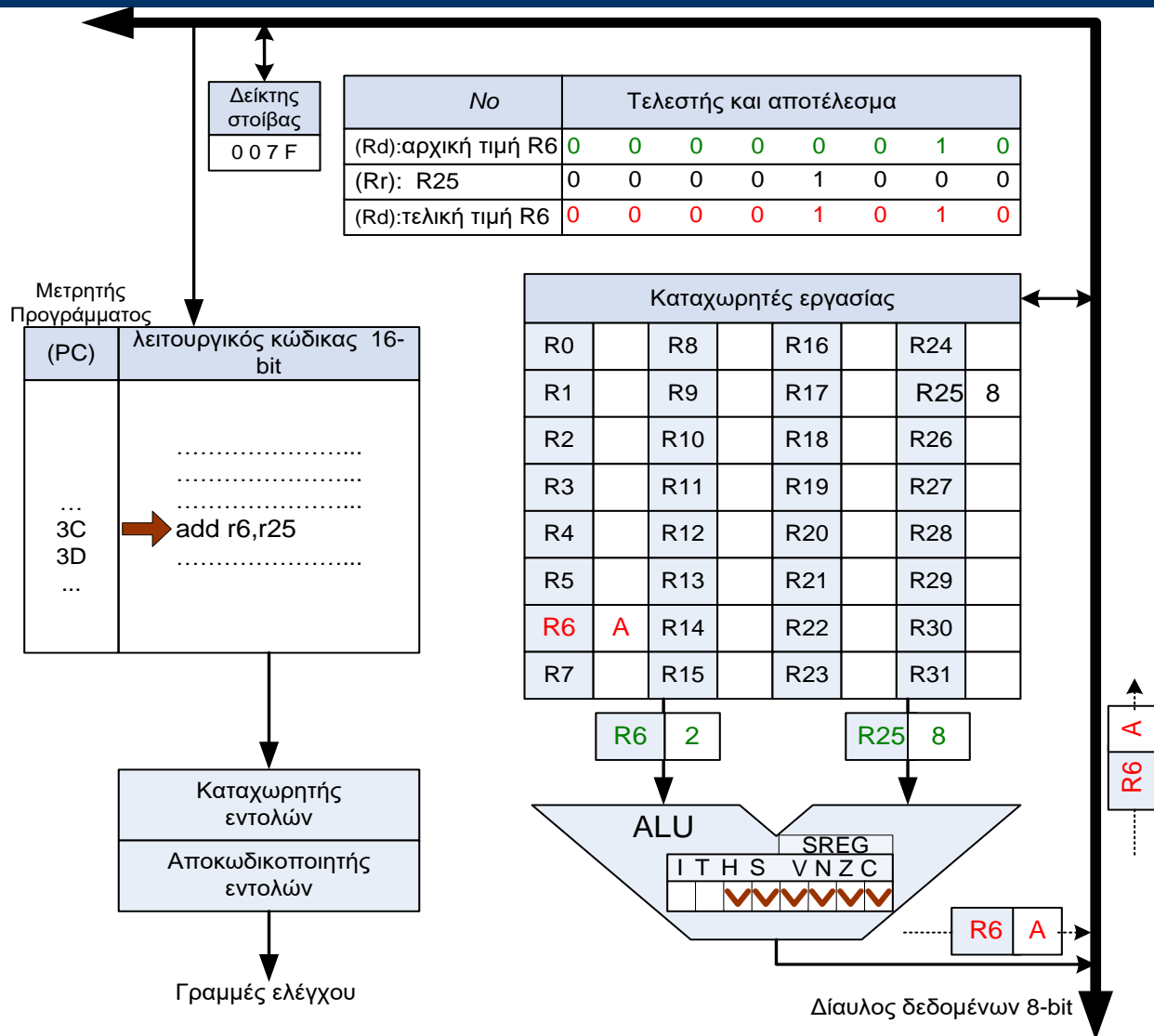

Εντολές αριθμητικών και λογικών πράξεων

Προϋποθέτουν τη χρήση της αριθμητικής λογικής μονάδας σε αντίθεση με τις εντολές μεταφοράς. Η εντολή διαβάζει τα περιεχόμενα του καταχωρητή, εκτελεί τις πράξεις με αυτά και αποθηκεύει το αποτέλεσμα στον ίδιο ή σε άλλον καταχωρητή.

ADD /SUB	Rd, Rr	Add/ Subtract two Registers	$Rd \leftarrow Rd \pm Rr$
ADC /SBC	Rd, Rr	Add with Carry two Regs	$Rd \leftarrow Rd \pm (Rr + C)$
SUBI	Rd, K	Subtract Constant from Reg	$Rd \leftarrow Rd - K$
ADIW/ SBIW	Rd, K	add/subtract Immediate to word	$Rd+1:Rd \leftarrow Rd+1:Rd \pm K(0,63)$
AND/OR/ EOR	Rd, Rr	AND/OR/XOR Regs	$Rd \leftarrow Rd \cap / \vee / \oplus Rr$
ANDI/ ORI	Rd, K	AND/OR Reg & Constant	$Rd \leftarrow Rd \cap / \vee K$
COM	Rd	One's Complement	$Rd \leftarrow \$FF \oplus Rd$
SBR/CBR	Rd,K	Set/ Clear Bit(s) in Reg	$Rd \leftarrow Rd \vee K / \cap (\$FF - K)$
INC /DEC	Rd	Increment /Decrement	$Rd \leftarrow Rd \pm 1$
TST	Rd	Test for Zero or Minus	$Rd \leftarrow Rd \cap Rd$
CLR /SER	Rd	Clear /Set Reg	$Rd \leftarrow Rd \oplus Rd / Rd \leftarrow \FF
MUL	Rd, Rr	Multiply Unsigned	$R1:R0 \leftarrow Rd \times Rr$

Παράδειγμα αριθμητικών και λογικών πράξεων

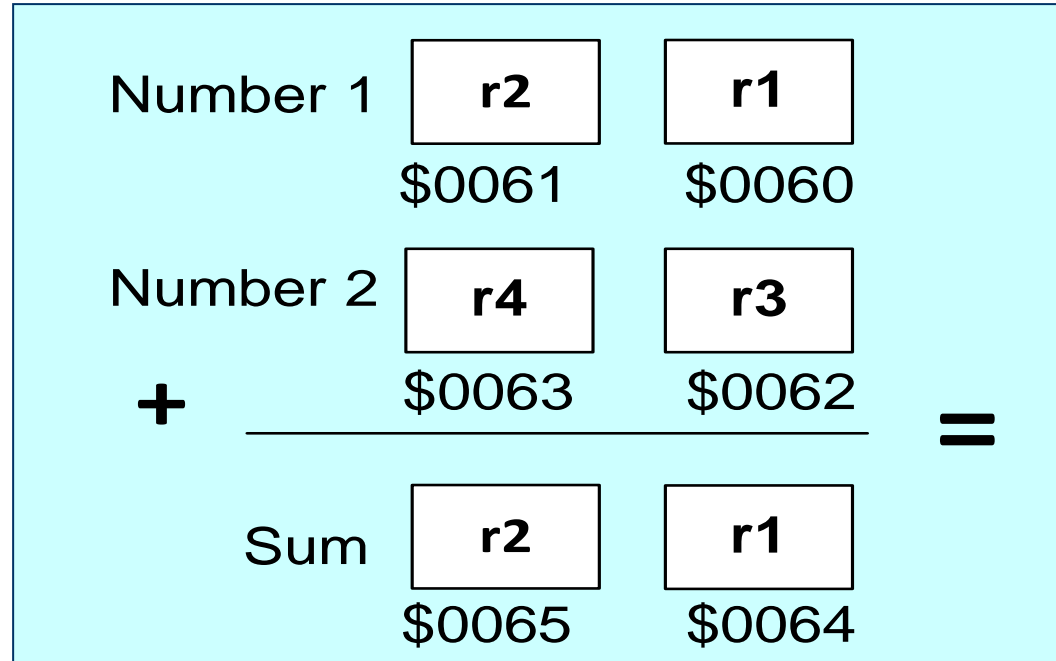

Παράδειγμα 1^ο : Να προστεθούν δυο 16-bit αριθμοί, που βρίσκονται στις θέσεις μνήμης 0x0060-0x0061 και 0x0062-0x0063. Το αποτέλεσμα σώζεται στη διεύθυνση 0x0064-0x0065 της μνήμης δεδομένων.

```
.include "m16def.inc"      ; δήλωση μικροελεγκτή

.org 0x000
main:                      ; κυρίως πρόγραμμα
    ldi xl, 0x60            ; θέτουμε διεύθυνση 0x0060 στον καταχωρητή X
    clr xh                 ; όπου xl=R26, xh=R27
    ld r1,x+               ; ανάγνωση θέσης μνήμης, αποθήκευση σε κατ/τη
                           ; και αύξηση δείκτη για επόμενη θέση
    ld r2,x+               ; ανάγνωση 0x0061
    ld r3,x+               ; ανάγνωση 0x0062
    ld r4,x+               ; ανάγνωση 0x0063
    add r1,r3              ; πρόσθεση λιγότερο σημαντικών byte
    adc r2,r4              ; πρόσθεση περισσότερων σημαντικών byte με κρατούμενο
    st x+,r1               ; αποθήκευση αποτελέσματος στη διεύθυνση
    st x,r2                ; 0x0064 και 0x0065
    .exit
```

Πρόσθεση δυο 16-bit αριθμών

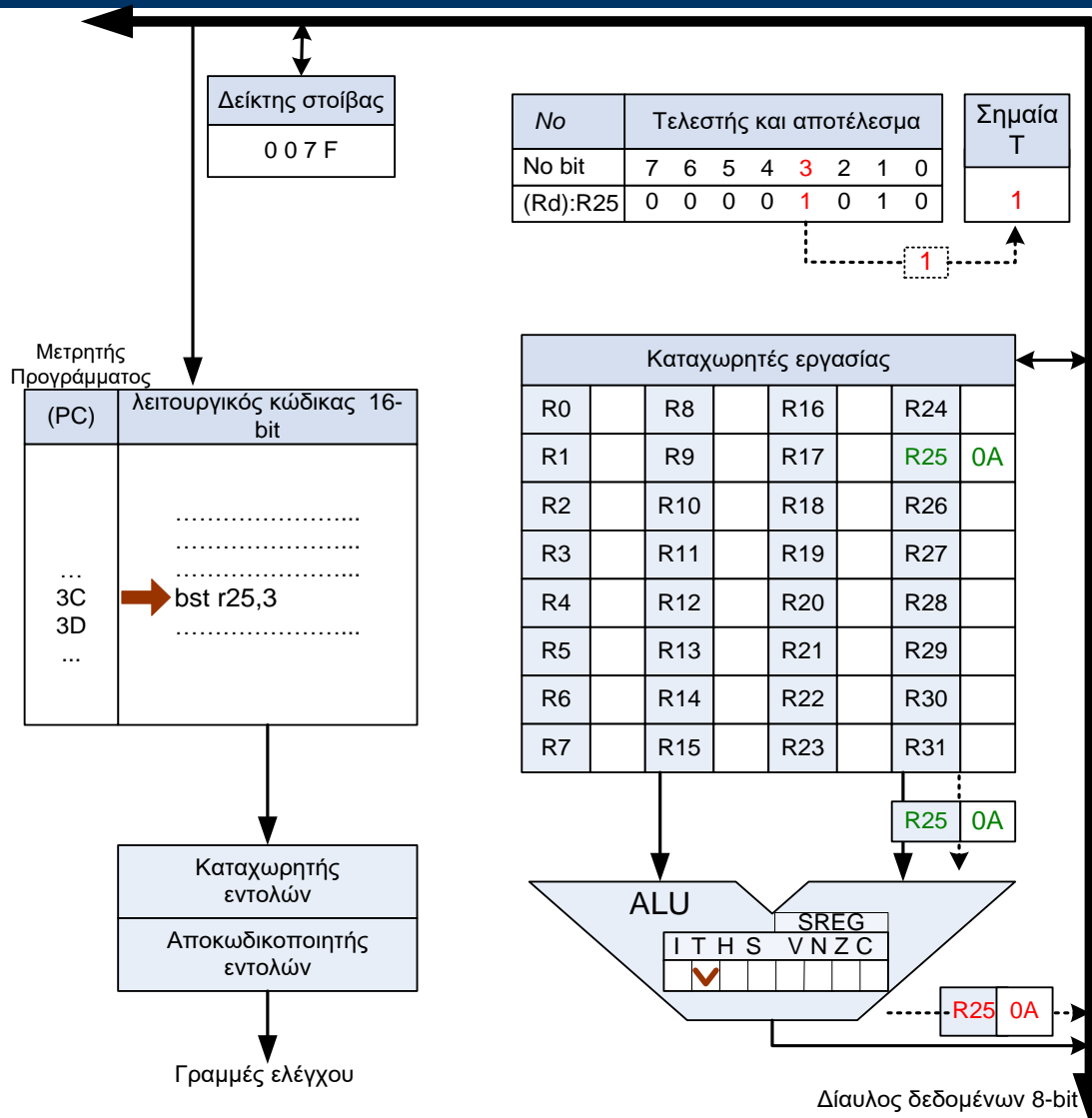

Εντολές σε επίπεδο bit και ελέγχου bit

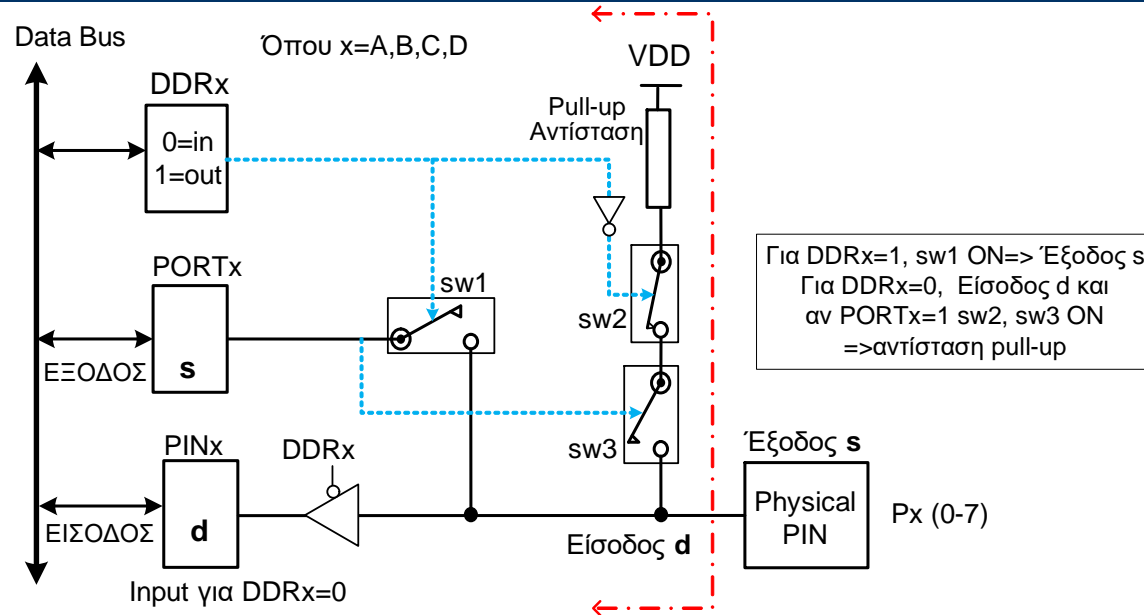
Οι εντολές αυτές μας παρέχουν τη δυνατότητα να θέσουμε ή να μηδενίσουμε σημαίες του καταχωρητή κατάστασης, διακοπές και συγκεκριμένα bit καταχωρητών ή θυρών. Επίσης, να περιστρέψουμε κάποιον καταχωρητή μέσω κρατουμένου ή όχι.

SBI/ CBI	P,b	Set/Clear Bit in I/O Reg	$I/O(P,b) \leftarrow 1/0$
LSL/ LSR	Rd	Logical Shift Left/ Right	$Rd(n+1) \leftarrow Rd(n), Rd(0) \leftarrow 0$
ROL	Rd	Rotate Left Through Carry	$Rd(0) \leftarrow C, Rd(n+1) \leftarrow Rd(n), C \leftarrow Rd(7)$
ROR	Rd	Rotate Right Through Carry	$Rd(7) \leftarrow C, Rd(n) \leftarrow Rd(n+1), C \leftarrow Rd(0)$
ASR	Rd	Arithmetic Shift Right	$Rd(n) \leftarrow Rd(n+1), n=0..6, Rd(7)=Rd(7)$
SWAP	Rd	Swap Nibbles	$Rd(3-0) \leftarrow Rd(7-4) \quad Rd(7-4) \leftarrow Rd(3-0)$
BSET/BCLR	s	Flag Set/Clear (s=0-7)	$SREG(s) \leftarrow 1/0$
BST	Rr, b	Bit Store from Reg to T	$T \leftarrow Rr(b)$
BLD	Rd, b	Bit load from T to Reg	$Rd(b) \leftarrow T$
SEx (π.χ. SEC)		Set Flag (x=I,T,H,S,V,N,Z,C)	$x \leftarrow 1$ όπου x=σημαία (SREG)
CLx (π.χ. CLT)		Clear Flag (x=I,T,H,S,V,N,Z,C)	$x \leftarrow 0$ όπου x=σημαία (SREG)

Παράδειγμα σε επίπεδο bit και ελέγχου bit

Θύρες εισόδου-εξόδου

Ο επεξεργαστής επικοινωνεί με τις διάφορες μονάδες γράφοντας ή διαβάζοντας στις θύρες-καταχωρητές: PORTA, PORTB, PORTC και PORTD.

Οι ακροδέκτες είναι διπλής κατεύθυνσης και ελέγχονται από το αντίστοιχο bit του καταχωρητή κατεύθυνσης που καλείται **DDRx**.

Ο καταχωρητής **PORTx** περιέχει τα δεδομένα της αντίστοιχης θύρας.

Η διεύθυνση ακροδεκτών εισόδου **PINx** δεν είναι καταχωρητής. Αυτή η διεύθυνση επιτρέπει την πρόσβαση στις λογικές στάθμες κάθε ακροδέκτη της θύρας **PORTx**.

Για οικονομία ακροδεκτών, οι εισοδοί-έξοδοι των περιφερειακών όπως: A/D μετατροπέας, οι σειριακές θύρες κλπ., χρησιμοποιούν τους ίδιους ακροδέκτες με τις θύρες.

Μετατροπή θύρας σε είσοδο/έξοδο

1. Μετατροπή θύρας σε είσοδο

LDI R12, 0b00000000 ; ή απλούστερα CLR R12
OUT DDRD, R12 ; τα ψηφία της θύρας PORTD γίνονται είσοδοι

2. Μετατροπή θύρας σε έξοδο

LDI R18, 0b11111111 ; ή απλούστερα SER R19
OUT DDRB, R19 ; τα ψηφία της θύρας PORTB γίνονται έξοδοι

Είσοδος Δεδομένου: Ανάγνωση από θύρα εισόδου- εξόδου με την εντολή 'in'
CLR R12

OUT DDRD, R12 ; τα ψηφία της θύρας PORTD γίνονται είσοδοι
LDI R12, 0b11111111 ; ενεργοποίηση των αντιστάσεων πρόσδεσης σε
OUT PORTD, R12 ; υψηλή τάση όλων των pin της θύρας
IN R12, PIND ; ανάγνωση των λογικών σταθμών στις εισόδους
; της θύρας PORTD και αποθήκευση αποτελέσματος στον R12

Έξοδος Δεδομένου: Εγγραφή σε θύρα με την εντολή 'out'

LDI R12, 0b00001111 ; τα bit 1^ο - 4^ο της θύρας PORTD γίνονται έξοδοι
OUT DDRD, R12
LDI R12, 0b00001010 ; οδήγηση των pin PD1 και PD3 σε λογική στάθμη 1
OUT PORTD, R12 ; και PD0= PD2=0
LDI R12, 0b00000101 ; οδήγηση των pin PD0 και PD2 σε λογική στάθμη 1
OUT PORTD, R12 ; και PD1= PD3=0
IN R13, PIND ; ανάγνωση των pin εισόδου PD4 – PD7
; της θύρας PORTD και αποθήκευση αποτελέσματος στον R13

Πρόσβαση σε δεδομένα εντός της μνήμης προγράμματος

Συχνή είναι η χρήση δεικτών για πρόσβαση σε πίνακα δεδομένων εντός της μνήμης προγράμματος. Στο επόμενο παράδειγμα παρουσιάζεται ένας πίνακας με 8 τιμές-λέξεις (16-bit), όπου η έκτη τιμή διαβάζεται και αποθηκεύεται στους καταχωρητές R25:R24.

; οι τιμές του πίνακα είναι οργανωμένες κατά λέξη

Table:

.DW 0x1201,0x3423,0x5645,0x7867,0x9A89

.DW 0xBCAB,0xDECD,0xF0EF

; ακολουθεί η ανάγνωση της 6^{ης} λέξης

LDI ZH,HIGH(Table*2)

; η διεύθυνση του πίνακα στον καταχωρητή Z.

LDI ZL,LOW(Table*2)

; πολλαπλασιασμός επί 2 για πρόσβαση κατά byte

ADIW ZL,10

; δείχνουμε στο έκτο στοιχείο

LPM

; ανάγνωση LSByte από μνήμη προγράμματος (0xAB)

MOV R24,R0

; αντιγραφή LSByte στον καταχωρητή R24 (0xAB)

ADIW ZL,1

; δείχνουμε στο MSByte στη μνήμη προγράμματος

LPM

; ανάγνωση του MSByte (0xBC)

MOV R25,R0

; αντιγραφή MSByte στον καταχωρητή R25

Οι τιμές του Πίνακα

Οι διευθύνσεις του πίνακα των 16bit δεδομένων
στη Μνήμη Προγράμματος

	Διεύθυνση	Τιμές
Table {	Table*2	01
	Table*2+1	12
Table+1 {	Table*2+2	23
	Table*2+3	34
Table+2 {	Table*2+4	45
	Table*2+5	56
Table+3 {	Table*2+6	67
	Table*2+7	78
Table+4 {	Table*2+8	89
	Table*2+9	9A
Table+5 {	Table*2+10	AB
	Table*2+11	BC
Table+6 {	Table*2+11	CD
	Table*2+11	DE
Table+7 {	Table*2+11	EF
	Table*2+15	F0

2. Πρόγραμμα που υπολογίζει το τετράγωνο ενός αριθμού με βάση έναν πίνακα δεδομένων, που περιέχει τα τετράγωνα των αριθμών, εντός της μνήμης προγράμματος. Ο αριθμός ανήκει στο διάστημα [0,15].

start:

```
clr    temp                ; Όταν ένα bit του καταχωρητή κατεύθυνσης DDRD
out    DDRD, temp          ; είναι 0, αυτή η θέση γίνεται είσοδος.
                                ; ο assembler δεν είναι case sensitive

LDI ZH, HIGH(Table*2)      ; η διεύθυνση του πίνακα στον καταχωρητή Z
LDI ZL, LOW(Table*2)       ; πολλαπλασιασμός επί δύο για πρόσβαση κατά byte
                                ; όπου zl=R30, zh=R31

in r21,PIND                ; ανάγνωση αριθμού, έστω από θύρα D
add zl, r21                ; πρόσβαση στο σωστό στοιχείο
adc zh, temp

                                ; χρήση lpm για πρόσβαση στη μνήμη προγράμματος.
lpm                                ; Το περιεχόμενο της θέσης μνήμης προγράμματος που
                                ; δείχνει ο Z φορτώνεται στον καταχωρητή R0. Δηλ. R0 ← (Z)

mov r22,r0                 ; μεταφορά αποτελέσματος στον r22
rjmp start                 ; Άλμα στη διεύθυνση start για ατέρμονα λειτουργία
```

; Οι οδηγίες .DB και .DW προς μεταφραστή χρησιμοποιούνται για εισαγωγή πίνακα
; δεδομένων στη μνήμη προγράμματος.

```
Table:                ; οι τιμές του πίνακα οργανωμένες κατά λέξη
.DW 0x0100,0x0904,0x1910,0x3124,0x5140
.DW 0x7964,0xA990,0xE1C4
```

Οι τιμές του Πίνακα των τετραγώνων

	Διεύθυνση	Τιμές
Table {		00
		01
Table+1 {		04
		09
Table+2 {		10
		19
Table+3 {		24
		31
Table+4 {		40
		51
Table+5 {		64
		79
Table+6 {		90
		A9
Table+7 {		C4
		E1

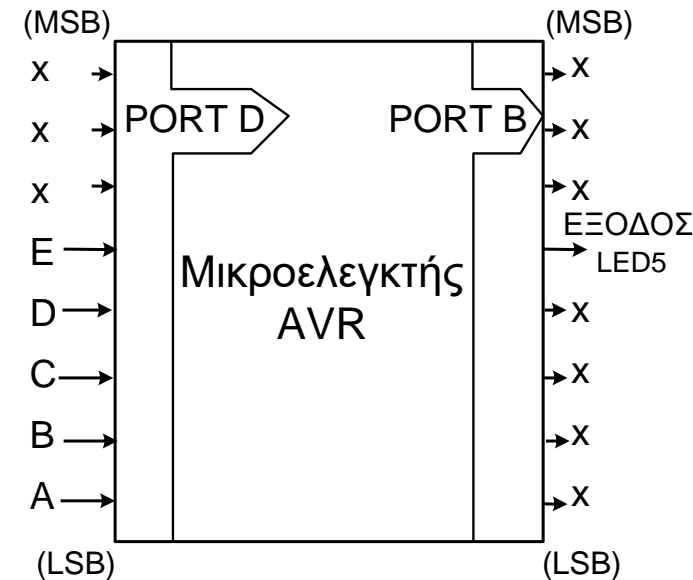
3. Παράδειγμα εντολών σε επίπεδο bit

Στο παράδειγμα αυτό γίνεται η παρουσίαση εντολών που επιτρέπουν τον χειρισμό σε επίπεδο bit, χρήσιμα στην επίλυση προβλημάτων συνδυαστικής λογικής. Πιο συγκεκριμένα υποθέτουμε ότι οι λογικές μεταβλητές A, B, C, D και E βρίσκονται συνδεδεμένες στα 5 πρώτα LSB της θύρας PORTD. Να δοθεί το assembly πρόγραμμα που υλοποιεί τη λογική εξίσωση:

$$\text{ΕΞΟΔΟΣ(LED5)} = (A+B') \cdot (C \cdot D + E)$$

Το ένα bit της εξόδου παρέχεται από το 5ο bit της θύρας PORTB.

```
.include "m16def.inc"
.DEF A=r16          ; δήλωση καταχωρητών
.DEF BN=r17         ; συμπλήρωμα
.DEF C=r18
.DEF D=r19
.DEF E=r20
.DEF temp=r21
.cseg
.org 0              ; διεύθυνση εκκίνησης
```


3. Πρόγραμμα που υλοποιεί τη λογική συνάρτηση: $EΞΟΔΟΣ(LED5) = (A+B') \cdot (C \cdot D + E)$

```
start: clr temp           ; θύρα D ως είσοδος
      out DDRD,temp
      ser temp
      out PORTD,temp      ; pull-up θύρας D
      out DDRB,temp       ; θύρα B ως έξοδος
again: in temp, PIND       ; ανάγνωση ακροδεκτών PORTD
      mov A, temp         ; το A στο LSB του καταχωρητή A
      lsr temp
      mov BN, temp        ; το B στο LSB του καταχωρητή BN
      com BN              ; συμπλήρωμα B
      lsr temp
      mov C, temp         ; το C στο LSB του καταχωρητή C
      lsr temp
      mov D, temp         ; το D στο LSB του καταχωρητή D
      lsr temp
      mov E, temp         ; το E στο LSB του καταχωρητή E
      or A, BN            ; A=A+B'
      and C,D             ; C=C·D
      or C,E              ; C=C·D+E
      and A,C             ; υλοποίηση συνδυαστικής λογικής A=(A+B')·(C·D+E)
      andi A, 1           ; απομόνωση του LSB
      lsl A (x4)          ; 4 ολισθήσεις αριστερά για να έρθει το αποτέλεσμα στη σωστή θέση
      out PORTB,A         ; έξοδος αποτελέσματος
      rjmp again         ; άλμα στη διεύθυνση again για επανάληψη
```

3. Εναλλακτική υλοποίηση της λογικής συνάρτησης: $ΕΞΟΔΟΣ(LED5) = \{A' \cdot B + C' \cdot E' + D' \cdot E'\}' \text{ ή } A \cdot C \cdot D + A \cdot E + B' \cdot C \cdot D + B' \cdot E$

AGAIN:

```
in temp, PIND      ; ανάγνωση ακροδεκτών PORTD
mov r16, temp       ; το A στο LSB του καταχωρητή A
andi r16, 0x03      ; απομόνωση των A και B
cpi r16, 0x02       ; συγκρίνεται για A=0 και B=1. Μόνο τότε A'·B=1
breq ZERO           ; Αν ισχύει F=0, άλμα στη διεύθυνση ZERO
mov r16, temp       ; Αλλιώς ελέγχω τον επόμενο όρο C'·E'
andi r16, 0x14      ; απομόνωση των C και E. Αν C=E=0, C'·E'=1
breq ZERO           ; Αν ισχύει F=0, άλμα στη διεύθυνση ZERO
mov r16, temp       ; Αλλιώς ελέγχω αν ο τελευταίος όρος D'·E'=1
andi r16, 0x18      ; απομόνωση των D και E. Αν D=E=0, D'·E'=1
breq ZERO           ; Αν ισχύει F=0, άλμα στη διεύθυνση ZERO
ldi r16, 0x10       ; Αλλιώς F=1.
rjmp ONE
```

ZERO:

```
clr r16             ; Αν είναι από άλμα F=0. Ακολουθεί το κοινό τμήμα
```

ONE:

```
out PORTB, r16      ; Έξοδο αποτελέσματος στο PortB.4
rjmp AGAIN          ; άλμα στη διεύθυνση AGAIN για επανάληψη
```

Εντολές ελέγχου ροής και διακλάδωσης

Πρόκειται για εντολές άλματος, παράκαμψης, διακλάδωσης και κλήσης ρουτινών. Δηλ. αλλάζει η κανονική ακολουθιακή ροή του προγράμματος. Οι εντολές παράκαμψης και διακλάδωσης είναι υπό συνθήκη.

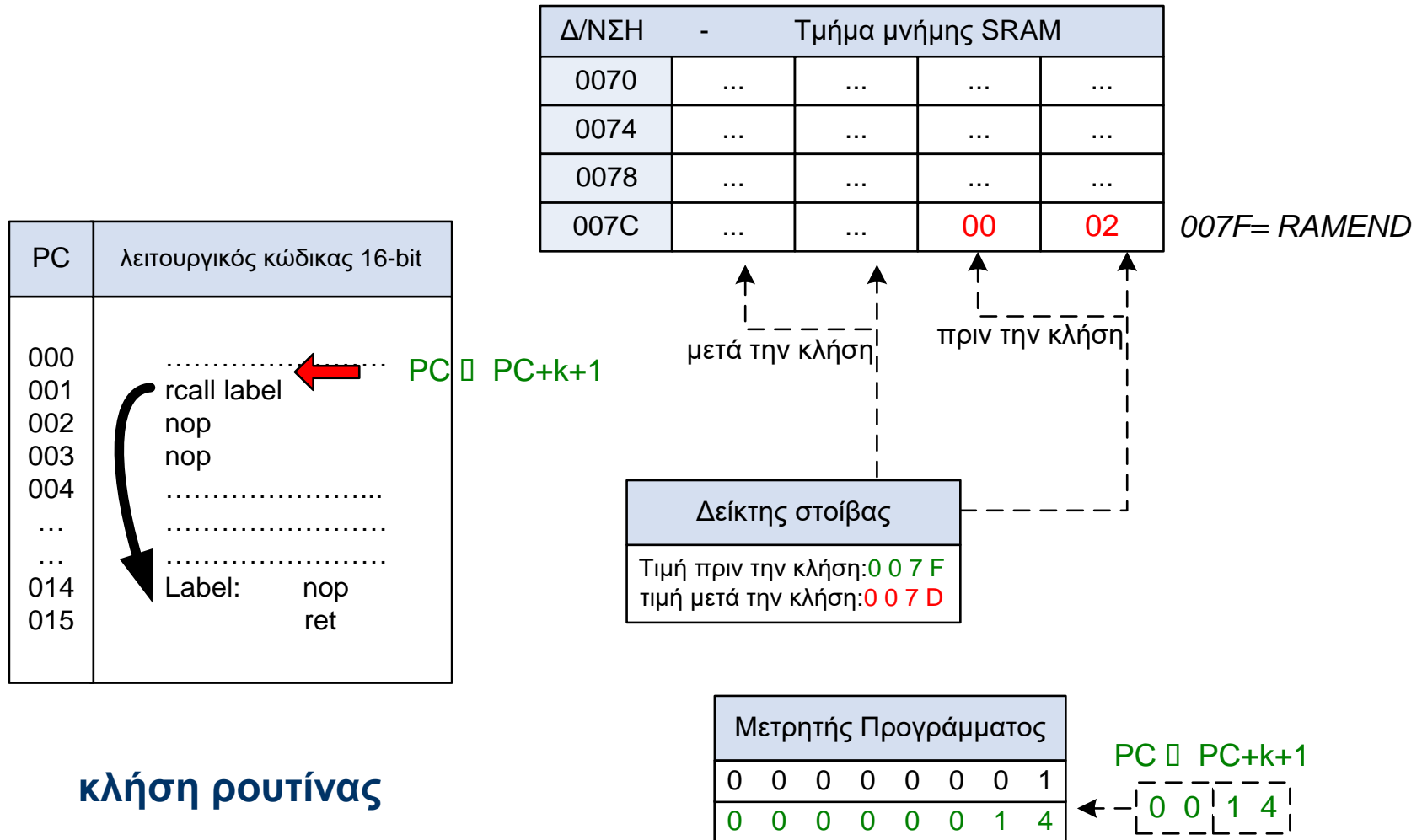
εντολές διακλάδωσης & παράκαμψης			
BRBS/BRBC	s,k	Branch if Status Flag 1/0	If (SREG(s)=1) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
BREQ/BRNE	k	Branch if Equal/ Not Equal	if (Z = 1) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
BRCS/BRCC	k	Branch if Carry 1/0	if (C = 1) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
BRSH/BRLO	k	Branch if Same or >/ <	if (C = 0) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
BRGE/BRLT	k	Branch if > or =, Signed	if (NV= 0) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
BRHS/BRHC	k	Branch if Half_Carry 1/0	if (H = 1) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
BRTS/ BRTC	k	Branch if T Flag 1/0	if (T = 1) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
BRVS/BRVC	k	Branch if Overflow Flag1/0	if (V = 1) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
BRIE/ BRID	k	Branch if Int 1/0 Disabled	if (I = 1) then $PC \leftarrow PC + k + 1$
SBRC/SBRS	Rr, b	Skip if Bit in Reg 0/1	if (Rr(b)=0) $PC \leftarrow PC + 2$ or 3
SBIC/ SBIS	P, b	Skip if Bit in I/O Reg 0/1	if (P(b)=0) $PC \leftarrow PC + 2$ or 3

Εντολές άλματος-ρουτινών & σύγκρισης

Παρέχουν τη δυνατότητα να εκτελέσουμε άλμα σε επιθυμητή διεύθυνση, να καλέσουμε μια ρουτίνα και να επιστρέψουμε από αυτήν. Οι εντολές σύγκρισης παρέχουν τη δυνατότητα να συγκρίνουμε δύο καταχωρητές ή έναν καταχωρητή και μια σταθερά.

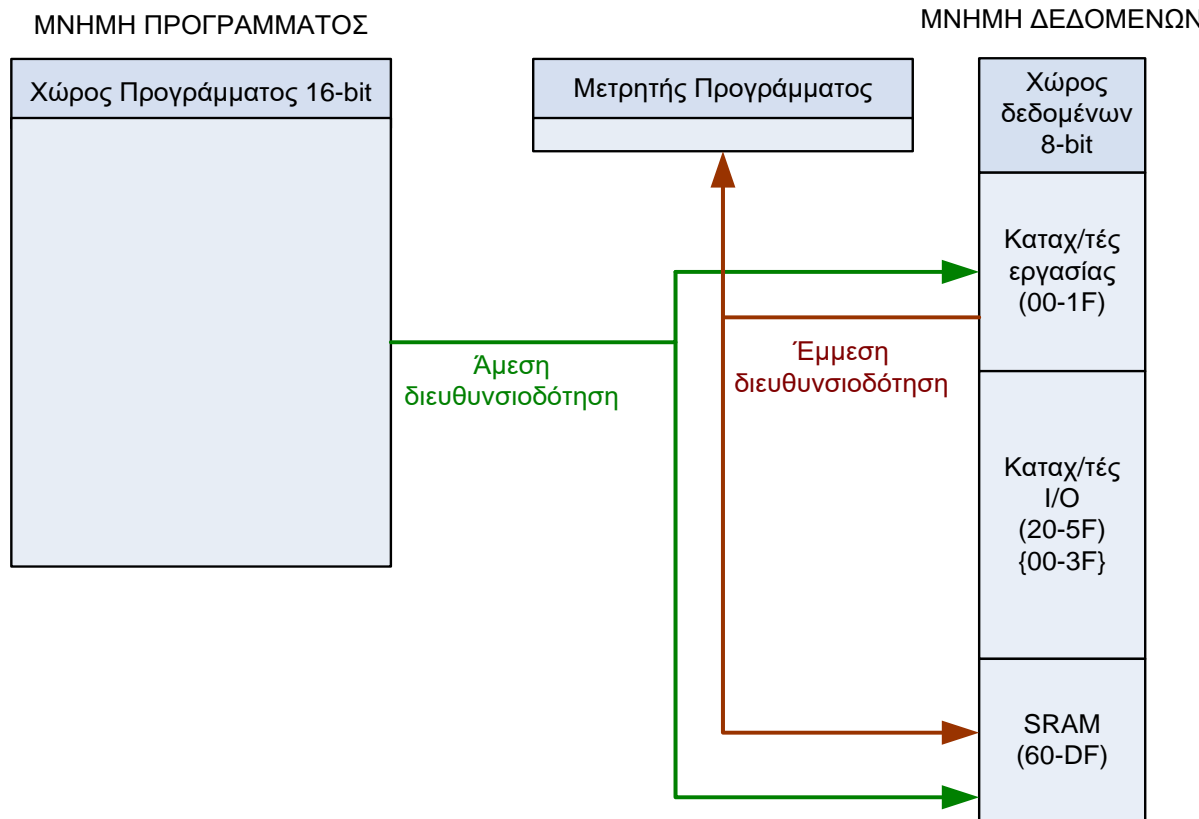
RJMP	k	Relative Jump	$PC \leftarrow PC + k + 1$
IJMP		Indirect Jump to (Z)	$PC \leftarrow Z$
JMP	k	Direct Jump	$PC \leftarrow k$
RCALL	k	Relative Subroutine Call	$PC \leftarrow PC + k + 1$
ICALL		Indirect Call to (Z) - Η διεύθυνση επιστροφής (PC) αποθηκεύεται στη στοίβα.	$PC \leftarrow Z$ $STACK \leftarrow PC$
CALL	k	Direct Subroutine Call - Η διεύθυνση επιστροφής (PC) αποθηκεύεται στη στοίβα.	$PC \leftarrow k$, $STACK \leftarrow PC$
RET		Subroutine Return	$PC \leftarrow STACK$
RETI		Interrupt Return	$PC \leftarrow STACK$
CP	Rd, Rr	Compare	$Rd < Rr$
CPI	Rd, K	Compare Reg with Immediate	$Rd < K$

Παράδειγμα άλματος-ρουτινών

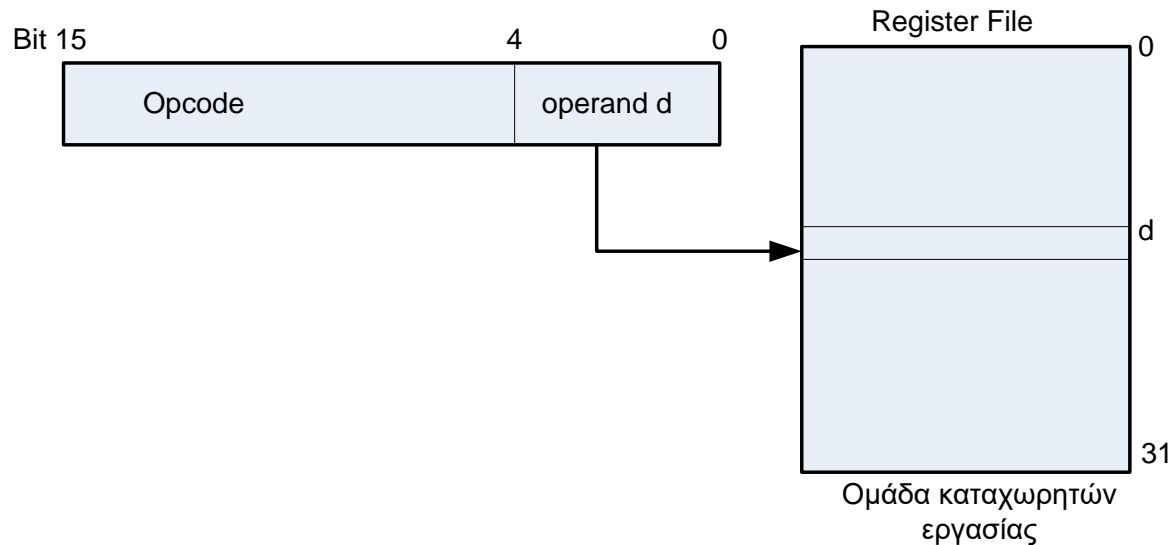
Διευθυνσιοδότηση με AVR

Επιπλέον οι εντολές ταξινομούνται με βάση τον τρόπο που επιτυγχάνεται πρόσβαση στα δεδομένα και τις πράξεις που εκτελούνται με αυτά. Πρόκειται για τους τρόπους διευθυνσιοδότησης του προγράμματος και των δεδομένων. Η διευθυνσιοδότηση διακρίνεται σε άμεση και έμμεση:

Άμεση διευθυνσιοδότηση ενός καταχωρητή

Η εντολή διαβάζει τα περιεχόμενα του καταχωρητή, εκτελεί τις πράξεις με αυτά και αποθηκεύει το αποτέλεσμα στον ίδιο καταχωρητή. Ο καταχωρητής είναι ένας από τους 32 καταχωρητές εργασίας R0-R31 που διαθέτουν το αντίστοιχο τμήμα μνήμης (register file).

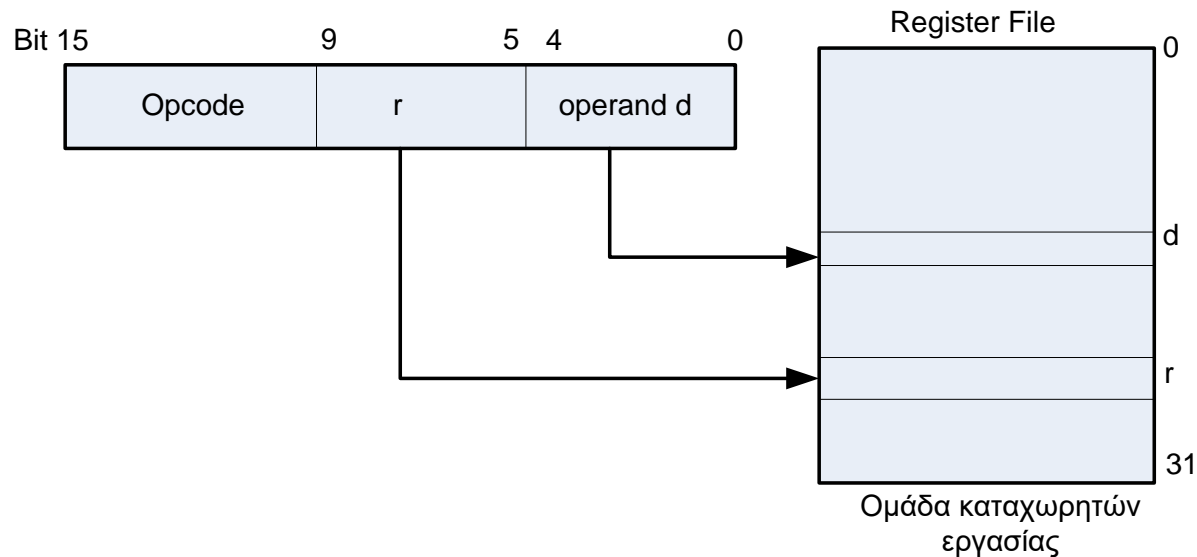

Παραδείγματα τέτοιων εντολών είναι:

INC Rd: Αύξηση των περιεχομένων του καταχωρητή Rd κατά μία μονάδα.

Άμεση διευθυνσιοδότηση δύο καταχωρητών

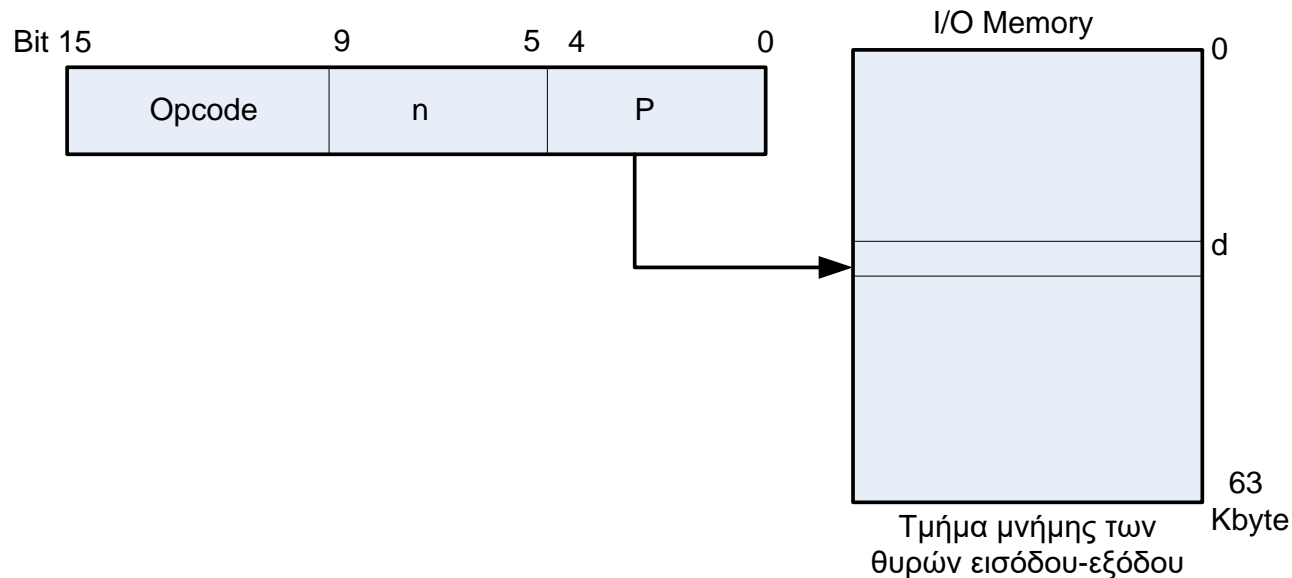
Η εντολή διαβάζει τα περιεχόμενα των δυο καταχωρητών, εκτελεί την πράξη μεταξύ των δεδομένων και αποθηκεύει το αποτέλεσμα στον καταχωρητή προορισμού Rd.

Παραδείγματα τέτοιων εντολών είναι: **ADD Rd,Rr** και **MOV Rd,Rr**

Απευθείας διευθ/τηση των θυρών εισόδου-εξόδου

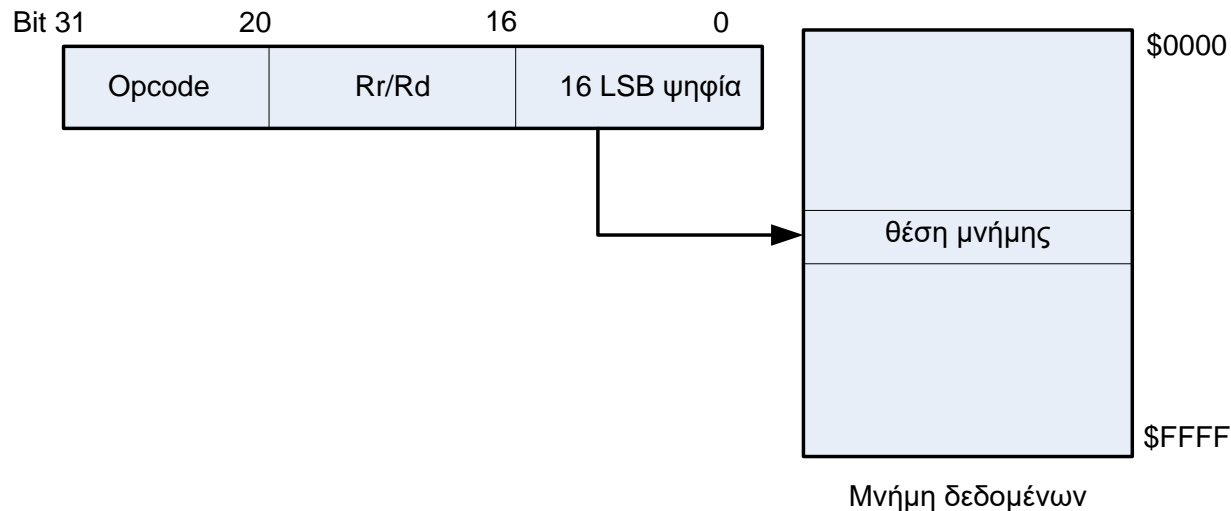
Η πρόσβαση στις θέσεις μνήμης που αντιστοιχούν οι θύρες εισόδου-εξόδου (I/O memory) επιτυγχάνεται με 2 εντολές: της **IN Rd, PortAddress** και της **OUT PortAddress, Rr** όπου **PortAddress** είναι η διεύθυνση του καταχωρητή εισόδου-εξόδου.

Παραδείγματα τέτοιων εντολών είναι: **IN PINB, Rr** και **OUT PORTD, Rr**

Άμεση διευθυνσιοδότηση μνήμης δεδομένων

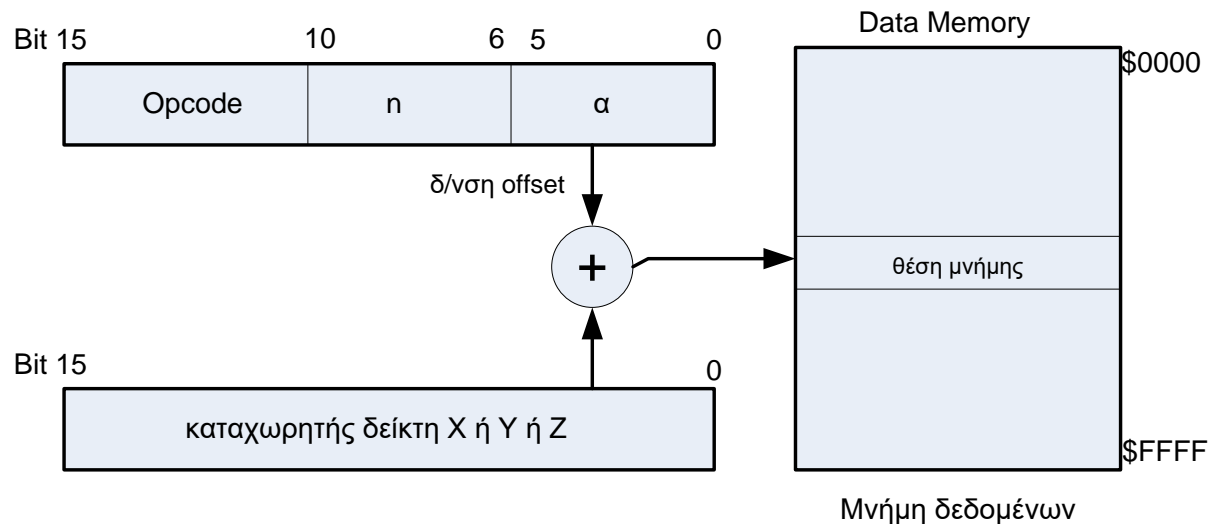
Η πρόσβαση στις θέσεις μνήμης επιτυγχάνεται με εντολές μήκους 2 λέξεων, όπου η μία λέξη (16 bits) αντιστοιχεί στη διεύθυνση της μνήμης δεδομένων. Άρα, ο χώρος μνήμης όπου επιτυγχάνεται πρόσβαση είναι 64Kbyte.

Παραδείγματα τέτοιων εντολών: STS K,Rr / LDS Rd,K όπου K διεύθυνση 16 bits

Έμμεση διευθυνσιοδότηση μνήμης δεδομένων

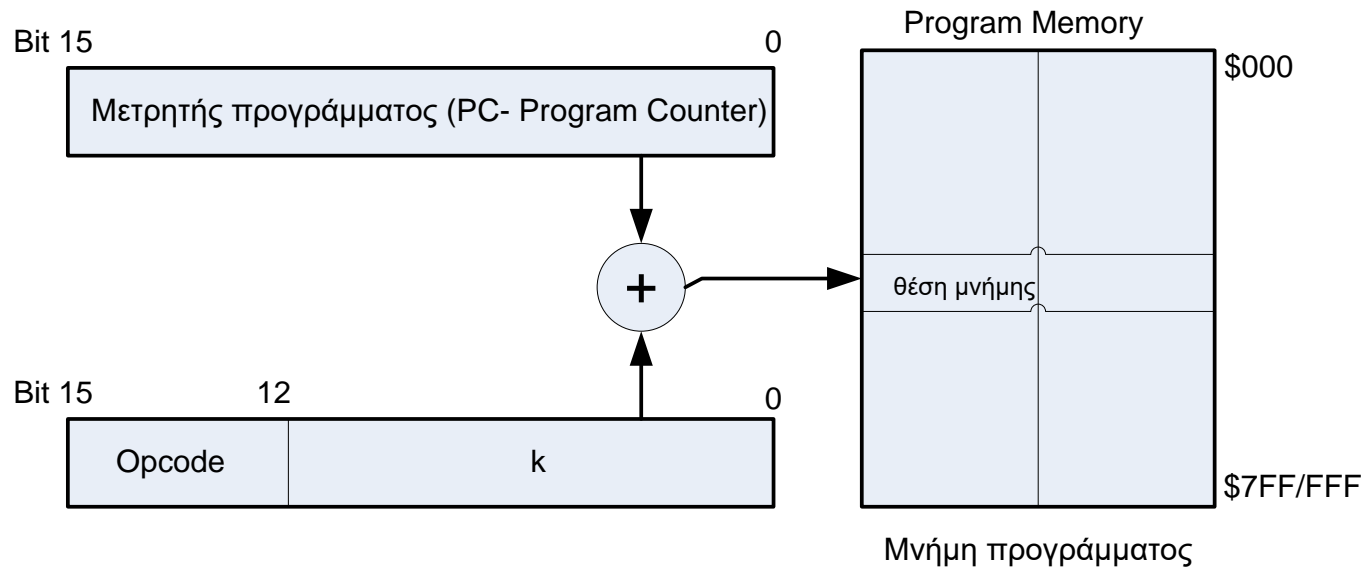
Οι εντολές αυτές έχουν μήκος 1 λέξης και χρησιμοποιούν έναν κατ/τή δείκτη (X,Y,Z), το περιεχόμενο του οποίου αντιστοιχεί στη διεύθυνση της μνήμης δεδομένων. Ο κατ/τής δείκτης X,Y,Z μπορεί να *αυξηθεί κατά μία μονάδα* μετά την ανάθεση της τιμής στον κατ/τη Rr, ώστε να δείχνει σε επόμενη θέση μνήμης ή να *μειωθεί κατά μία μονάδα* πριν την ανάθεση της τιμής στον κατ/τη Rr, ώστε να δείχνει σε προηγούμενη θέση μνήμης ή να έχουμε έμμεση φόρτωση του κατ/τή Rd με τα περιεχόμενα της θέσης μνήμης (Y+q), ώστε να επιτύχουμε πρόσβαση σε παραπέρα θέση μνήμης. Πρόκειται δηλαδή για *μετατόπιση*.

Παραδείγματα : ST X,Rr LD Rr,Y LD Rr,X+ ST X+,Rr LD Rr,-Z ST -X,Rd
LDD Rd,Y+2 ST Y+6,Rd

Σχετική διευθυνσιοδότηση μνήμης προγράμματος

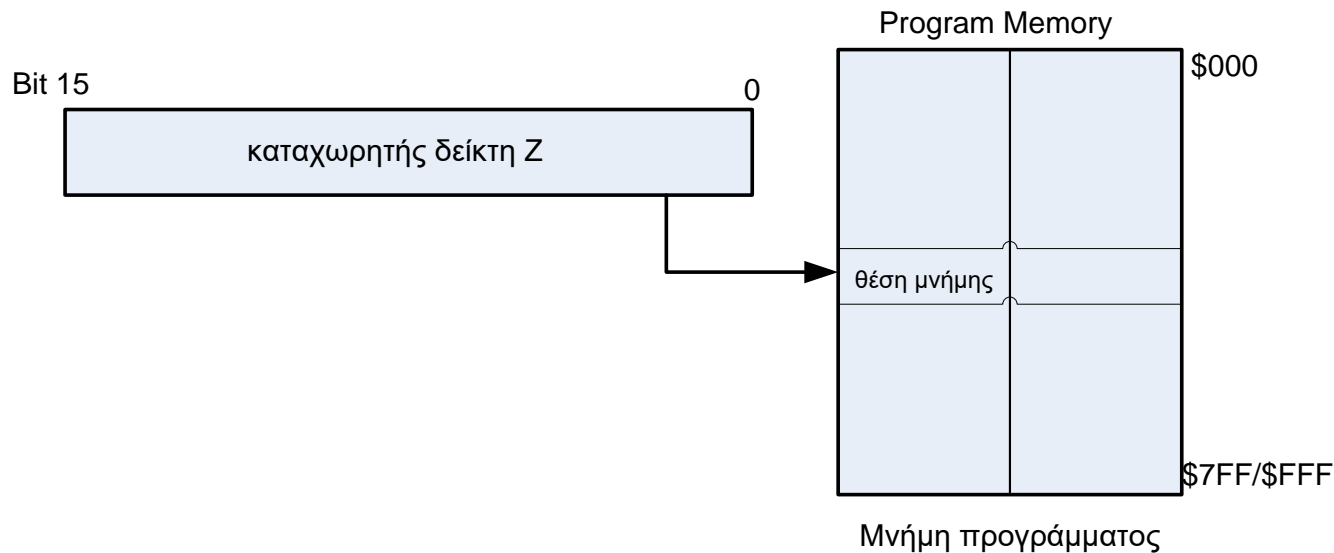
Οι εντολές αυτές επιτυγχάνουν πρόσβαση σε χώρο μνήμης προγράμματος και είναι του τύπου RCALL, RJMP όπου χρησιμοποιείται μια μετατόπιση $\pm 2K$ στο περιεχόμενο του μετρητή προγράμματος.

Παραδείγματα : RCALL, RJMP

Έμμεση διευθυνσιοδότηση μνήμης προγράμματος

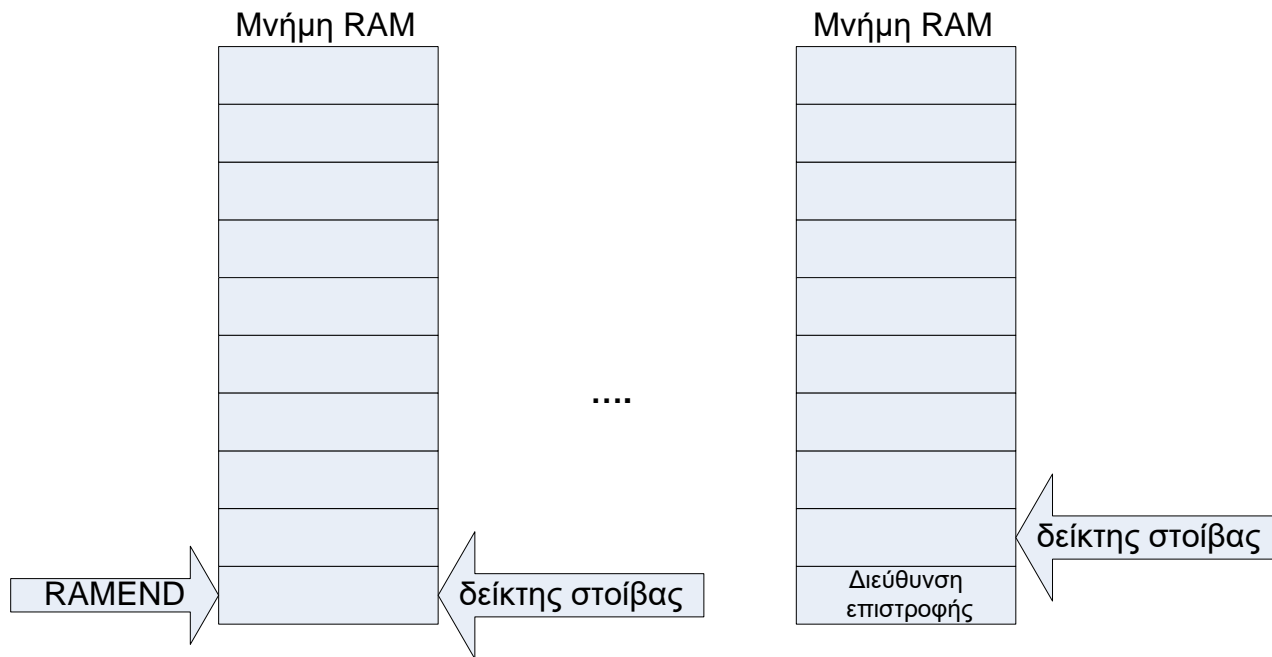
Οι εντολές αυτές επιτυγχάνουν πρόσβαση σε χώρο μνήμης προγράμματος έως 64Kbytes με χρήση του καταχωρητή Z, ως δείκτη μιας θέσης μνήμης προγράμματος.

Παραδείγματα : ICALL , IJMP

Στοίβα

Η στοίβα χρησιμοποιείται από την αριθμητική λογική μονάδα (ALU) για αποθήκευση διευθύνσεων επιστροφής από ρουτίνες διακοπής-υπορουτίνες. Η στοίβα χρειάζεται έναν δείκτη στοίβας (SP) και χώρο μνήμης στην SRAM. Πρόκειται, λοιπόν, για δομή τύπου Last-In-First-Out (LIFO). Μια διεύθυνση SRAM έχει μήκος 16 bits, οπότε ο καταχωρητής SPL κρατά τα 8 LSB bits και ο SPH τα 8 MSB bits της διεύθυνσης.

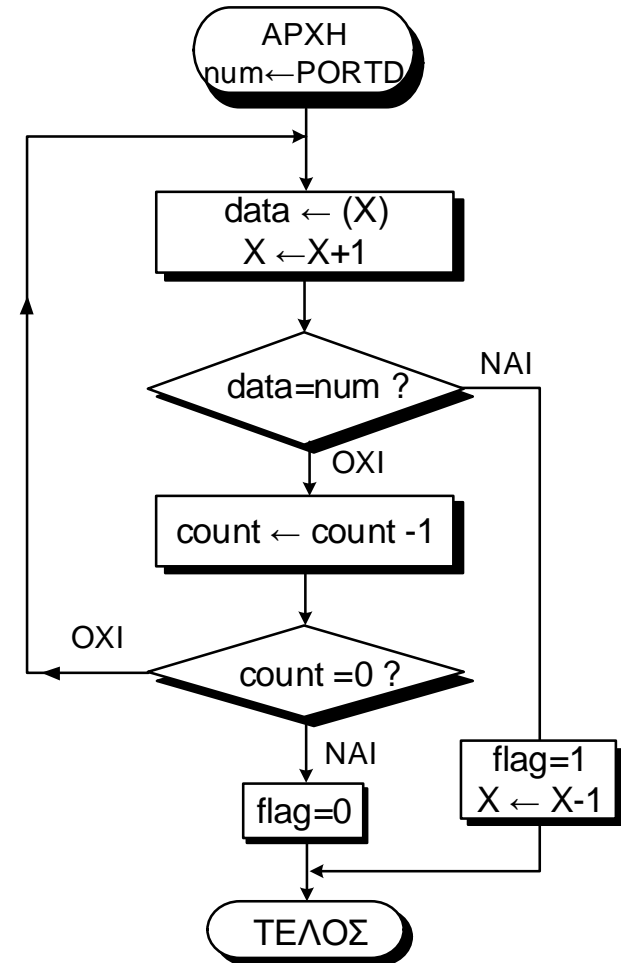

Ο SP τίθεται στη τελευταία θέση μνήμης (RAMEND) κατά την αρχικοποίηση

Παράδειγμα 4^ο : Εντολές ελέγχου ροής του προγράμματος και διακλάδωσης

Το πρόγραμμα βρίσκει αν η τιμή στον καταχωρητή r20 (num) που δίνεται από το PORTD είναι σε περιοχή της μνήμης δεδομένων SRAM που η πρώτη διεύθυνση βρίσκεται στον καταχωρητή X= r27:r26 και το πλήθος τους, στον καταχωρητή r21 (count).

Αν βρει τη τιμή, θέτει στον καταχωρητή r22 τιμή 1 και τη διεύθυνση που βρήκε το δεδομένο (μέσω του καταχωρητή δείκτη X), αλλιώς θέτει 0 στον καταχωρητή r22 (flag).

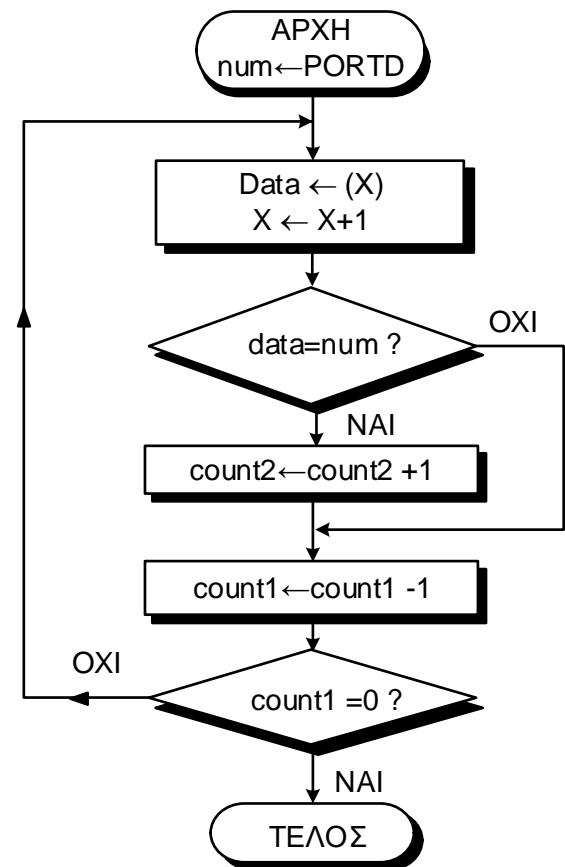

Το πρόγραμμα βρίσκει αν η τιμή που δίνεται από τον χρήστη από το PORTD είναι σε περιοχή της μνήμης προγράμματος. Αν ναι, επιστρέφει τη διεύθυνση, αλλιώς θέτει 0 στον r22.

```
.INCLUDE "m16def.inc"
.DEF  flag=r22
.DEF  count=r21
.DEF  num=r20
.DEF  data=r19
start: clr num                ; το PORTD ορίζεται ως είσοδος
      out DDRD, num
      in num,PIND            ; ανάγνωση αριθμού από PORTD
loop:  ld data,x+             ; φόρτωση θέσης X μνήμης δεδομένων και αύξηση
      ; δείκτη για πρόσβαση στον επόμενο κύκλο σε επόμενη θέση
      cp data,num            ; σύγκριση του εισαγόμενου αριθμού με θέση μνήμης
      breq found             ; η τιμή βρέθηκε στον πίνακα
not_found:
      dec count              ; μειώνω τον μετρητή
      brne loop              ; έλεγχος για να μην περάσουμε το δοσμένο πλήθος
      clr flag               ; αν η τιμή δεν βρέθηκε μηδενίζουμε τον r22
      rjmp end
found:  ; η τιμή βρέθηκε στον πίνακα οπότε
      ldi flag,1             ; θέτουμε τον r22 και επιστρέφουμε την αντίστοιχη
      sbiw r26,1             ; διεύθυνση στον X= r27 : r26 αφού το μειώσουμε κατά 1
end:
```

Παράδειγμα 5ο

Να υπολογιστεί πόσες φορές εμφανίζεται ένας χαρακτήρας, που η τιμή του δίνεται από το PORTD, σε περιοχή της μνήμης δεδομένων SRAM που η πρώτη διεύθυνση βρίσκεται στον καταχωρητή $X=r27:r26$ και το πλήθος τους, στον καταχωρητή r21 (count1). Το πλήθος των εμφανίσεων του χαρακτήρα επιστρέφεται μέσω του καταχωρητή r22 (count2).

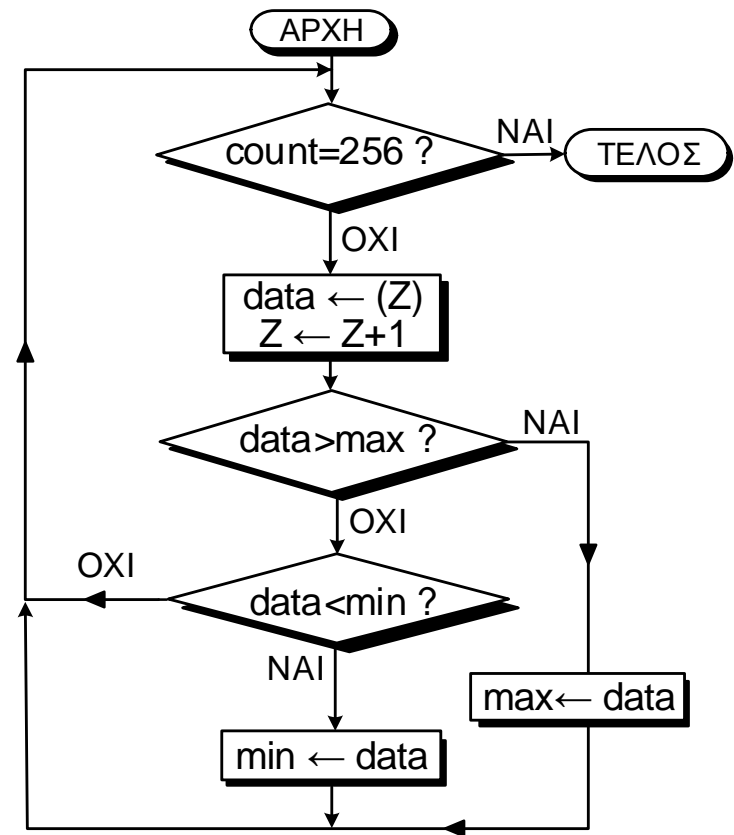

Παράδειγμα 5^ο: Αναζήτηση ενός χαρακτήρα

```
.INCLUDE "m16def.inc"
.DEF count2=r22
.DEF count1=r21
.DEF num=r20
.DEF data=r19
start: clr num                ; το PORTD ορίζεται ως είσοδος
      out DDRD, num
      in num, PIND           ; ανάγνωση αριθμού από PORTD
loop:  ld data,x+            ; φόρτωση θέσης X μνήμης δεδομένων και
; αύξηση δείκτη (X←X+1) για πρόσβαση στον επόμενο κύκλο σε επόμενη θέση
      cp data, num          ; σύγκριση του εισαγόμενου αριθμού με θέση μνήμης
      brne not_found        ; η τιμή δεν βρέθηκε στον πίνακα
      inc count2
not_found:
      dec count1            ; μειώνω τον μετρητή
      brne loop            ; έλεγχος για να μην περάσουμε το δοσμένο πλήθος
end:
```

Παράδειγμα 6^ο

Το πρόγραμμα εντοπίζει τον μέγιστο και τον ελάχιστο σε περιοχή της μνήμης προγράμματος όπου έχουν αποθηκευθεί συνολικά 256 δεδομένα (των 8 bit).

Παράδειγμα 6° : Το πρόγραμμα εντοπίζει τον μέγιστο και τον ελάχιστο

```
.INCLUDE "m16def.inc"
```

```
.DEF count=R18
```

```
.DEF data=R17
```

```
.DEF max=R16
```

```
.DEF min=R15
```

```
begin:
```

```
ldi ZH,HIGH(Array *2)
```

```
ldi ZL,LOW(Array *2)
```

; η διεύθυνση του πίνακα στον Z

```
lpm data,z+
```

; φόρτωση μνήμης προγράμματος

```
mov max, data
```

```
mov min, data
```

```
clr count
```

; το count γίνεται 0

```
search:
```

```
inc count
```

; Έλεγχος αν μηδενίστηκε ο count

```
breq end
```

; Συνολικά 255 φορές θα εκτελεστεί

; ο βρόχος που ακολουθεί

Παράδειγμα 6^ο - συνέχεια

```
lpm data,z+      ; πρόσβαση σε επόμενη θέση και αύξηση δείκτη Z
cp data,max       ; σύγκριση με μέγιστο
brge new_max      ; άλμα εφόσον βρεθεί μεγαλύτερη τιμή
cp data,min       ; σύγκριση με ελάχιστο
brlo new_min      ; άλμα εφόσον βρεθεί μικρότερη τιμή
rjmp search       ; επιστροφή στην αναζήτηση

new_max:
    mov max, data  ; σώσιμο στο max της νέας μέγιστης τιμής
    rjmp search    ; επιστροφή στην αναζήτηση

new_min:
    mov min, data  ; σώσιμο στο min της νέας ελάχιστης τιμής
    rjmp search    ; επιστροφή στην αναζήτηση

end:

Array:            ; εισαγωγή πίνακα δεδομένων στη μνήμη προγράμματος
.DW 0x0908,0x0706,0x1713,0x3326
.DW 0x3042,0x7061,0x7205,0x7803
```

Παράδειγμα 7ο: Χρήση της εντολής LPM

Στο παράδειγμα αυτό επιδεικνύεται η χρήση της εντολής LPM για ανάγνωση bytes από πίνακα δεδομένων στο τμήμα κώδικα (code segment).

Συγκεκριμένα, διαβάζονται διακόπτες που υποθέτουμε ότι είναι συνδεδεμένοι στο PORTD και ανάβουν τα leds (PORTB ως έξοδος των Leds) που αντιστοιχούν στα δεδομένα του πίνακα δεδομένων στο τμήμα κώδικα (δηλαδή: sw0 ανάβει led0, sw1 ανάβει led0 και led1, sw2 ανάβει τα led0, led1 και led2, κ.ο.κ) :

0 => 0

1 => 0,1

2 => 0,1,2

3 => 0,1,2,3

κλπ.

7=> 0,1,2,3,4,5,6,7

Απλούστερα θα μπορούσε να υπολογιστεί από τη σχέση: $led = 2 * sw - 1$

Παράδειγμα 7ο: Χρήση της εντολής LPM (1)

```
.INCLUDE "m16def.inc"      ; δήλωση μικροελεγκτή
.LIST
.DEF  reg=R0                ; η εντολή LPM χειρίζεται τον καταχωρητή R0
.DEF  temp=R16
start:
    clr temp                ; PORTD ως είσοδος των διακοπών
    out DDRD,temp
    dec temp                ; φόρτωση τιμής 0xFF στον καταχωρητή temp
    out DDRB,temp           ; PORTB ως έξοδος των Leds
    out PORTD,temp          ; ενεργοποίηση εσωτερικών αντιστάσεων πρόσδεσης
                           ; χρήση καταχωρητή δείκτη Z: {ZL (R30) και ZH (R31)}
                           ; που έχει οριστεί στο αρχείο m16def.inc

loop:
    ldi ZL,LOW(array)       ; ο Z δείχνει στο 1ο byte (FF) της λίστας
    ldi ZH,HIGH(array)
    in  temp,PIND           ; ανάγνωση διακοπών
    cpi temp,0xFF           ; αν όλοι οι διακόπτες off, τότε όλα τα Leds off
    breq diavasma          ; άλμα στο diavasma αν όλοι οι διακόπτες είναι off
inc_pointer:
    ; Προσοχή στην αρνητική λογική των διακοπών!
    adiw ZL, 1              ; Αυξάνεται το Z μέχρι να βρεθεί η πρώτη μονάδα
    ror temp                ; καθώς ολισθαίνει δεξιά η τιμή των διακοπών.
    brlo inc_pointer        ; Όσο το C=1 έχουμε άλμα και αύξηση του Z (επίσης η εντολή brcs) .
```

Παράδειγμα 7ο: Χρήση της εντολής LPM (2)

```
diavasma:          ; Όταν C=0 γίνεται ανάγνωση του byte της λίστας.  
    lpm             ; Η θέση που δείχνει ο Z εγγράφεται στον R0.  
    out PORTB,reg   ; Μεταφορά του δεδομένου στα leds.  
    rjmp loop  
    ; Η χρήση του .DB xx στη μνήμη προγράμματος πάντα προσθέτει ένα μηδενικό byte.  
    ; Γι' αυτό προτιμάται η χρήση του .DW ;xx,yy (2 δεδομένα ενώνονται σε μια λέξη).  
    ; Αντίστοιχα ισχύει σε κείμενο χαρακτήρων, δηλ. .DB "atmel" αποδοτικότερα  
    ; εγγράφεται ως .DW. Αν ο αριθμός των bytes ή χαρακτήρων είναι περιττός θα  
    ; πρέπει να συμπληρωθεί η λίστα με ένα μηδενικό.
```

```
    ; Πίνακας με τους συνδυασμούς των leds, όπου κάθε byte αντιστοιχεί σε ένα  
    ; διακόπτη. Οι τιμές τοποθετούνται κατά λέξεις για αποδοτικότερη χρήση της μνήμης
```

table:

```
.DW 0xFEFF          ; 1 Led, 0 Leds  
.DW 0xF8FC          ; 3 Leds, 2 Leds  
.DW 0xE0F0          ; 5 Leds, 4 Leds  
.DW 0x80C0          ; 7 Leds, 6 Leds  
.DW 0x0000          ; 8 Leds, 8 Leds
```

```
    ; Όταν προσθέτουμε μια λέξη όπως FEFFh σε λίστα, το 1ο byte της λίστας που  
    ; λαμβάνεται μέσω της εντολής LPM είναι το LSB (FFh), και όχι το MSB (FEh).  
    ; Η πρόσβαση στη λίστα γίνεται κατά byte, ενώ οι διευθ. οργανώνονται κατά λέξεις
```

```
.EQU array=table*2
```

8ο Αναβοσβήνει τα leds παρεμβάλλοντας χρονική καθυστέρηση σε κάθε κατάσταση, για να γίνουν ορατές οι αλλαγές:

```
.INCLUDE "m16def.inc"      ; δηλώνουμε μικροελεγκτή
.DEF reg = R16
.def Delay = r17            ; καταχωρητής μεταβλητής Delay
.def Delay2 = r18          ; καταχωρητής μεταβλητής Delay2

main:
    ldi reg,0b11111111
    out DDRB,reg           ; ορίζουμε το PORTB ως έξοδο
DLY:
    dec Delay              ; Καθυστέρηση για να γίνουν ορατές οι αλλαγές
    brne DLY
    dec Delay2
    brne DLY
    ldi reg,0x00           ; (0=on, 1=off).
    out PORTB,reg         ; άναμμα των leds
DLY2:
    dec Delay              ; Καθυστέρηση για να γίνουν ορατές οι αλλαγές
    brne DLY2
    dec Delay2
    brne DLY2
    ldi reg,0xFF
    out PORTB,reg         ; σβήσιμο των leds και ατέρμων βρόχος
    rjmp main             ; για συνεχή επανάληψη της διαδικασίας
```

Παράδειγμα 9^ο: Χειρισμός στα leds με βάση τη τιμή των switches

Στο παράδειγμα γίνεται χειρισμός στα leds με βάση τη τιμή των switches που συνδέονται στις θύρες PORTB και PORTD αντίστοιχα. Η συμπεριφορά των leds καθορίζεται με βάση ποιος διακόπτης πιέζεται ως εξής:

Υποθέτουμε ότι δεν πιέζονται ταυτόχρονα περισσότεροι του ενός διακόπτες. Επίσης έχει τεθεί αρχική κατάσταση OFF για όλα τα LEDS.

PORTD-switches	PORTB - LEDS
pin0=1	Μέτρηση στα LEDS κάτω
pin1=1	Μέτρηση στα LEDS πάνω
pin2=1	Περιστροφή των LEDS μία θέση δεξιά
pin3=1	Περιστροφή των LEDS μία θέση αριστερά
pin4=1	Αντιστροφή LEDS
pin5=1	Συμπλήρωμα ως προς 2 των LEDS
pin6 =1	Εναλλαγή 4 LSB με τα 4 MSB
pin7= 1	Τα 4 LSB ON και τα 4 MSB OFF

Παράδειγμα 9^ο : Αρχικοποιήσεις

```
.include "m16def.inc"
.def Temp =r16           ; προσωρινός καταχωρητής
.def Delay =r17          ; καταχωρητής μεταβλητής Delay
.def Delay2 =r18         ; καταχωρητής μεταβλητής Delay2

RESET:
    clr Temp             ; αρχικοποίηση του PORTD
    out DDRD,Temp        ; ως θύρας εισόδου
    ser Temp             ; αρχικοποίηση του PORTB
    out DDRB,Temp        ; ως θύρας εξόδου
    out PORTD,Temp       ; ενεργοποίηση των αντιστάσεων πρόσδεσης
                        ; Έλεγχος input/output
```


Παράδειγμα 9^ο : Κύριο πρόγραμμα

LOOP:

sbic PIND, 0x00	; Av (Port D, pin0 = 1) τότε
inc Temp	; μέτρηση LEDS μια μονάδα προς τα κάτω
sbic PIND, 0x01	; Av (Port D, pin1 = 1) τότε
dec Temp	; μέτρηση LEDS μια μονάδα προς τα πάνω
sbic PIND, 0x02	; Av (Port D, pin2 = 1) τότε
ror Temp	; ολίσθηση LEDS μία θέση δεξιά
sbic PIND, 0x03	; Av (Port D, pin3 = 1) τότε
rol Temp	; ολίσθηση LEDS μία θέση αριστερά
sbic PIND, 0x04	; Av (Port D, pin4 = 1) τότε
com Temp	; αντιστροφή LEDS
sbic PIND, 0x05	; Av (Port D, pin5 = 1) τότε
neg Temp	; αντιστροφή LEDS και πρόσθεση 1
sbic PIND, 0x06	; Av (Port D, pin6 = 1) τότε
swap Temp	; εναλλαγή των τμημάτων high και low των LEDS
sbic PIND, 0x07	; Av (Port D, pin7 = 1) τότε
ldi Temp, 0xF0	; Τα 4 LSB ON και τα 4 MSB OFF
out PORTB, Temp	; ενημέρωση των LEDS

DLY:

dec Delay	; καθυστέρηση για να γίνουν ορατές οι αλλαγές
brne DLY	
dec Delay2	
brne DLY	
rjmp LOOP	; επανάληψη βρόχου

Παράδειγμα 10^ο : Χειρισμός διακοπών εισόδου και led εξόδου - 2

Με το πάτημα ενός διακόπτη (ή και περισσότερων) από τα 4 δεξιότερα switches (PORTD) ανάβει το αντίστοιχο led (PORTB) και όσο είναι πατημένο να το περιστρέφει κυκλικά προς τα δεξιά.

Αντίστοιχα, πάτημα ενός διακόπτη από τα 4 αριστερότερα να προκαλεί αριστερή περιστροφή.

Όταν δεν είναι πατημένο κανένα switch να σβήνουν όλα τα leds.

```
.include "m16def.inc"
```

```
.def temp=r16
```

```
.def tempN=r17
```

```
.def Delay1=r18
```

```
.def Delay2=r19
```

RESET:

```
ldi temp, LOW(RAMEND) ; αρχικοποίηση
```

```
out SPL, temp ; δείκτη στοίβας
```

```
ldi temp, HIGH(RAMEND)
```

```
out SPH, temp
```

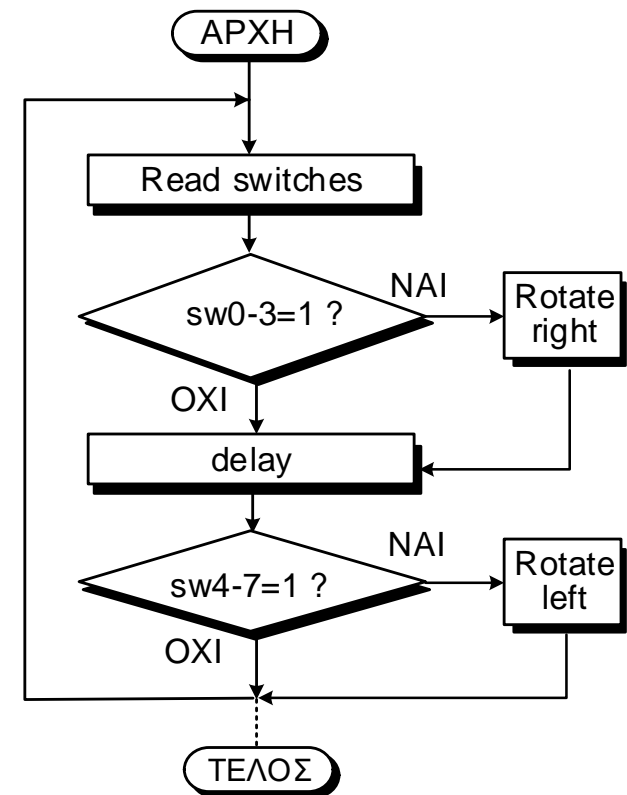
```
clr temp
```

```
out DDRD, temp ; DDRD ως θύρα εισόδου
```

```
ser temp
```

```
out DDRB, temp ; DDRB ως θύρα εξόδου
```

```
out PORTD,temp ; τίθενται οι αντιστάσεις πρόσδεσης pull-up
```


Παράδειγμα 10^ο : Χειρισμός διακοπών εισόδου και led εξόδου - 2

ARXH:

in temp, PIND ; Αρχικά, οι διακόπτες είναι με αρνητική λογική
mov tempN, temp ; αντίγραφο των διακοπών
com tempN ; σε θετική λογική στον καταχωρητή tempN

RIGHT:

andi tempN, 0x0F ; Αν οποιοσδήποτε των διακοπών sw0-3
breq CONT ; πατηθεί έχουμε ≠0 και δεν εκτελείται άλμα

; Αν θέλουμε ο έλεγχος να γίνει απευθείας σε αρνητική λογική τότε έχουμε τον κώδικα:

; ori temp, 0xF0 ; Αν πατηθεί ένα από τα sw0-3 έχουμε
; cpi temp, 0xFF ; κάποιο 0 και η σύγκριση τότε δεν δίνει
; breq CONT ; ισότητα οπότε δεν εκτελείται άλμα
ror temp ; αλλά έχουμε περιστροφή δεξιά.

out PORTB, temp

CONT:

rcall DELAY

LEFT:

andi tempN, 0xF0 ; Αν οποιοσδήποτε εκ των διακοπών sw4-7 πατηθεί
breq ARXH ; έχουμε ≠0 και δεν εκτελείται άλμα
rol temp ; αλλά έχουμε περιστροφή αριστερά.

out PORTB, temp

rjmp ARXH

DELAY:

dec Delay2 ; Ρουτίνα χρονοκαυστέρησης όπου
; οι 2 πρώτες εντολές εκτελούνται
brne DELAY ; Delay2* Delay1 φορές

dec Delay1

brne DELAY

ret

Παράδειγμα 11^ο : Χειρισμός θυρών I/O

Συνεχής ανάγνωση θύρας PortD. Όταν διαπιστώνεται ότι άλλαξε η τιμή της, τότε κάθε νέα τιμή αποθηκεύεται σε διαδοχικές θέσεις μνήμης SRAM αρχίζοντας από τη διεύθυνση \$0060 ως την \$0150.

Παράδειγμα 11^ο : Χειρισμός θυρών I/O (1)

```
.include "m16def.inc"
; ορίζουμε ονόματα καταχωρητών
.def temp=r16 ; καταχωρητής για προσωρινή αποθήκευση
.def port_value=r17 ; αποθήκευση τιμής θύρας
.def reg = r18
.org 0x000
    rjmp main ; παράκαμψη διανυσμάτων διακοπών
.org 0x100
main: ; κυρίως πρόγραμμα
    ldi reg,LOW(RAMEND) ; αρχικοποίηση δείκτη στοίβας
    out SPL,reg
    ldi reg,HIGH(RAMEND)
    out SPH,reg
    clr temp
    out DDRD, temp ; Port D ως είσοδος
    ser temp
    out PORTD, temp ; Port D ( ενεργοποίηση pull-ups)
```

Παράδειγμα 11^ο : Χειρισμός θυρών I/O (2)

```
clr xh          ; δήλωση διεύθυνσης αποθήκευσης στην SRAM
ldi xl, 0x60    ; θέτουμε διεύθυνση 0x60 στον καταχωρητή X
in port_value, PIND ; 1η ανάγνωση θύρας
```

```
diavasma:      ; βρόχος ανάγνωσης
in temp,PIND    ; διάβασμα τρέχουσας τιμής
cp temp,port_value ; έλεγχος εάν έχει αλλάξει η τιμή
breq diavasma   ; ίδιες τιμές, επιστροφή στο diavasma για
                ; ανάγνωση
```

```
nop
st x+,temp      ; αλλιώς αποθήκευση τιμής & αύξηση καταχωρητή X
mov port_value,temp ; ώστε να δείχνει στην επόμενη θέση μνήμης
nop
cpi xl,0x51     ; έλεγχος για να μην περάσουμε τη διεύθυνση 0x150
brne diavasma
```

```
ldi xl,0x60     ; αν τη φτάσουμε, αρχίζουμε αποθηκεύσεις πάλι από 0x60
clr xh
rjmp diavasma
```

Παράδειγμα 12^ο: Μεταφορά δεδομένων

Μεταφορά ενός πίνακα των 20 bytes από το τμήμα κώδικα (cseg) στο τμήμα δεδομένων (dseg). Εξετάζεται κάθε στοιχείο του πίνακα. Εάν πρόκειται για περιττό αποθηκεύεται στη διεύθυνση \$0060, ενώ αν πρόκειται για άρτιο στη διεύθυνση \$0074 του τμήματος δεδομένων.

```
.INCLUDE "m16def.inc"
.DEF  count=R18          ; Ορίζουμε όνομα καταχωρητή-μετρητή
.EQU Location1 = 0x0060  ; Διεύθυνση αποθήκευσης περιπτών
.EQU Location2 = 0x0074  ; Διεύθυνση αποθήκευσης άρτιων
start:
    ldi count,21          ; Μετρητής για μεταφορά 20 στοιχείων
    ldi ZH, HIGH(Table*2) ; Η διεύθυνση του πίνακα δεδομένων
                           ; στη μνήμη προγράμματος στον Z

    ldi ZL,LOW(Table*2)
    ldi XH,HIGH(Location1) ; Η διεύθυνση του πίνακα περιπτών στον X
    ldi XL,LOW(Location1)
    ldi YH,HIGH(Location2) ; Η διεύθυνση του πίνακα άρτιων στον Y
    ldi YL,LOW(Location2)
```

Παράδειγμα 12^ο : Μεταφορά δεδομένων

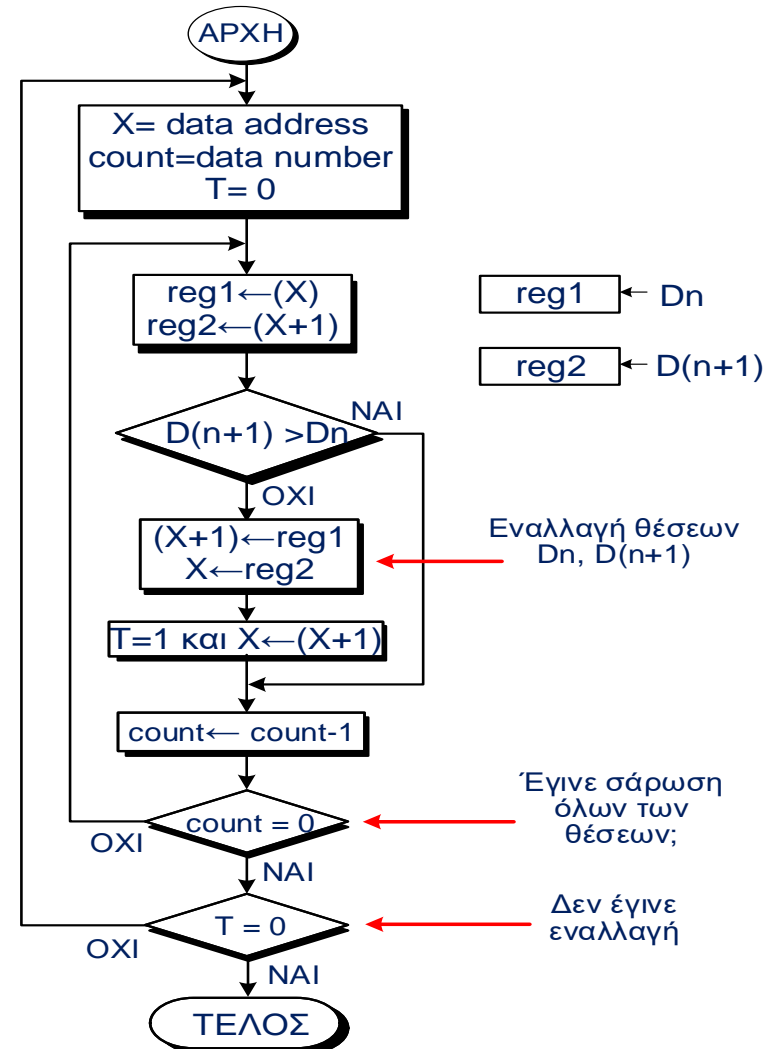
```
loop:
    lpm r20,z+      ; Φόρτωση μνήμης προγράμματος και
                    ; αύξηση δείκτη πρόσβασης επόμενης θέσης.
    dec count       ; Μείωση μετρητή και άλμα όταν
    breq end        ; μεταφερθούν όλα τα στοιχεία.
    sbrc r20,0       ; Αν πρόκειται για περιττό (R20.0=1) skip
    rjmp even       ; Αλλιώς άρτιος και άλμα στην ετικέτα even.
odd:                ; Ο αριθμός είναι περιττός.
    ST X+, R20      ; Αποθήκευση περιττών και
    rjmp loop       ; επανάληψη με φόρτωση νέου αριθμού.
even:
    ST Y+, R20      ; Αποθήκευση άρτιων και επανάληψη.
    rjmp loop       ; επανάληψη με φόρτωση νέου αριθμού.

.cseg              ; Στη μνήμη προγράμματος εισάγεται
Table:             ; πίνακας δεδομένων.
.DW 0x0100,0x0706,0x1713,0x3326,0x27C6
.DW 0x5042,0x7A61,0xA2F1,0xE0D7,0x89FD
end: .exit
```


Παράδειγμα 13^ο : Κατάταξη αριθμών

Κατάταξη 256 αριθμών που βρίσκονται στη μνήμη δεδομένων (διεύθυνση \$0060) να τεθούν σε σειρά αύξοντος μεγέθους. Εφαρμόζουμε τη μέθοδο των φουσαλίδων σύμφωνα με την οποία πραγματοποιούμε διαδοχικά περάσματα στην ακολουθία των αριθμών και αντιστρέφουμε τους διαδοχικούς αριθμούς που δεν βρίσκονται σε αύξουσα σειρά. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται έως ότου να μην χρειαστεί εναλλαγή.

```
.INCLUDE "m16def.inc"  
.DEF reg1=R18  
.DEF reg2=R20  
.EQU Location1 = 0x0060  
.DEF count=r16  
.EQU numb= 0x100
```


Παράδειγμα 13^ο : Κατάταξη αριθμών

sort:

LDI XH, HIGH(Location1) ; διεύθυνση μνήμης δεδομένων

LDI XL, LOW(Location1)

ldi count, numb ; πλήθος αριθμών

clt ; αρχικοποίηση δείκτη αλλαγής (T=0)

loop:

ld reg1,x+ ; φόρτωση διαδοχικών τιμών από μνήμη

ld reg2,x ; δεδομένων σε δυο καταχωρητές

cp reg2,reg1 ; σύγκριση διαδοχικών τιμών

brge no_change

st x,reg1 ; εναλλαγή για αύξουσα διάταξη

st -x,reg2

adiw xl,1 ; x+

set ; θέτουμε δείκτη αλλαγής (T=1)

no_change:

dec count ; σάρωση όλου του πίνακα

brne loop

brbs 6,sort ; επανάληψη σε περίπτωση εναλλαγής (T=1)

.exit

Παράδειγμα 14^ο : Χειρισμός διακοπών εισόδου και led εξόδου

Δίνεται πρόγραμμα που όταν ένα από τα switches 0 και 1 είναι πατημένο ανάβουν τα αντίστοιχα leds, ενώ όταν είναι πατημένο ένα από τα switches 2-6 ανάβουν όλα τα υπόλοιπα (leds 2 -7). Το switch 7 σβήνει όλα τα leds.

```
.INCLUDE "m16def.inc"      ; δήλωση ελεγκτή
.DEF  reg = R16             ; ορίζουμε όνομα καταχωρητή
rjmp  main                 ; εντολή άλματος στη διεύθυνση 0:
.org 0                     ; κυρίως πρόγραμμα
main:
    ldi reg,LOW(RAMEND)     ; αρχικοποίηση δείκτη στοίβας στη
    out SPL,reg
    ldi reg,HIGH(RAMEND)    ; τελευταία θέση της SRAM (RAMEND)
    out SPH,reg
    clr reg                 ; PortD ως είσοδος
    out DDRD,reg
    ser reg
    out PORTD,reg           ; Port D (pull-ups)
    out DDRB,reg            ; PortB ως έξοδος
    out PORTB,reg           ; σβήσιμο leds (ανάστροφη λογική)
```

Παράδειγμα 14^ο : Χειρισμός διακοπών εισόδου και led εξόδου

loop:

; Ανάγνωση switch 0, δηλαδή portD (PIND 0) και εντολή παράκαμψης (SBIS) της επόμενης
; εντολής αν το bit 0 είναι 1 που λόγω της ανάστροφης λογικής των διακοπών
; σημαίνει ότι δεν πατήθηκε. Διαφορετικά κλήση (RCALL) της ρουτίνας Light0.

```
sbis PIND,0
```

```
rcall Light0
```

; Ανάγνωση switch 1 με ένα διαφορετικό τρόπο:
; Οι θύρες I/O αντιστοιχούν επίσης και σε χώρο της μνήμης SRAM.
; Η διεύθυνση SRAM είναι 32 bytes υψηλότερα από την αντίστοιχη διεύθυνση θύρας.
; Οπότε η πρόσβαση σε μια θύρα μπορεί να γίνει με εντολές διευθυνσιοδότησης της SRAM.

.EQU mem_name=PIND + \$20 ; διεύθυνση στην sram

; Ορίζουμε το ζεύγος καταχωρητών R27:R26 ως καταχωρητή δείκτη αυτής της θύρας.

; Με την **Load** φορτώνουμε την τιμή της θύρας σε καταχωρητή σαν να είναι ένα SRAM byte.

```
ldi R26,LOW(mem_name)
```

```
ldi R27,HIGH(mem_name)
```

```
ld reg,X
```

; φόρτωσε καταχωρητή reg από καταχωρητή δείκτη

```
sbrs reg,1
```

; Έλεγχος Pin1 (switch 1- Bit 1). Αν είναι 0 που

```
rcall Light1
```

; σημαίνει ότι πατήθηκε, γίνεται κλήση της Light1.

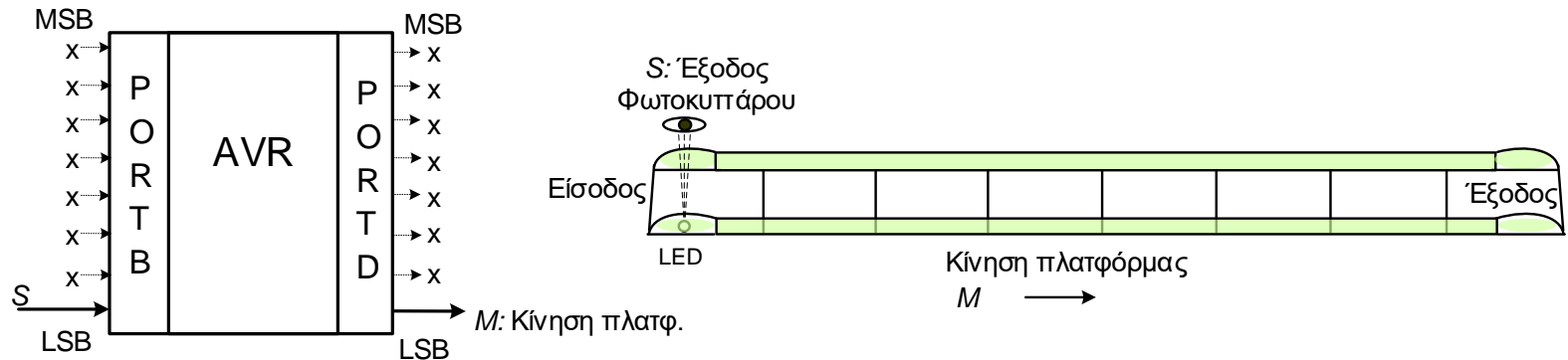
; Αλλιώς παρακάμπτεται για να γίνει ο έλεγχος των Switches 2 ως 6

Παράδειγμα 14^ο : Χειρισμός διακοπών εισόδου και led εξόδου

```
in reg, PIND          ; Ανάγνωση port D (Προσοχή στην ανάστροφη λογική των διακοπών).
ori reg, 0b10000011    ; Εφαρμογή μάσκας στα switches 0, 1 και 7
cpi reg, 0b11111111    ;
breq sw7              ; αν κανένας διακόπτης 2-6 δεν είναι ON τότε άλμα στην ετικέτα sw7
in reg,PIND           ; Αλλιώς ανάγνωση τρέχουσας κατάστασης LEDs
andi reg,0b00000011    ; άναμμα των LED 2 ως 7
out PORTB, reg        ; χωρίς να πειραχθούν τα LED 0 και 1
sw7:
in reg,PIND           ; ανάγνωση θύρας διακοπών
rol reg               ; ολίσθηση 7ου bit στο κρατούμενο
brcs endloop          ; αν 7ο bit είναι 1 (BRanch Carry Set) καμία αλλαγή.
ldi reg, 0xFF          ; Αλλιώς (C=0) σβήσιμο όλων των LEDs.
out PORTB, reg
endloop: rjmp loop
Light0:               ; υπορουτίνα Light0: LED 0 ON
in reg,PIND           ; ανάγνωση τρέχουσας κατάστασης port B
andi reg,0b11111110    ; άναμμα του 1ου LED τα υπόλοιπα μένουν
out PORTB,reg         ; στην ίδια κατάσταση.
ret
Light1:               ; Υπορουτίνα Light1: LED 1 ON
in reg,PIND           ; ανάγνωση κατάστασης port B
cbr reg,0b00000010     ; θέτει bit 2 στο μηδέν (η εντολή αυτή ισοδυναμεί
out PORTB,reg         ; με andi reg, 0b11111101). Ανάβει το 2ο LED και τα
ret                   ; υπόλοιπα LED μένουν στην ίδια κατάσταση.
```

Παράδειγμα 15^ο: Οδήγηση κυλιόμενης πλατφόρμας

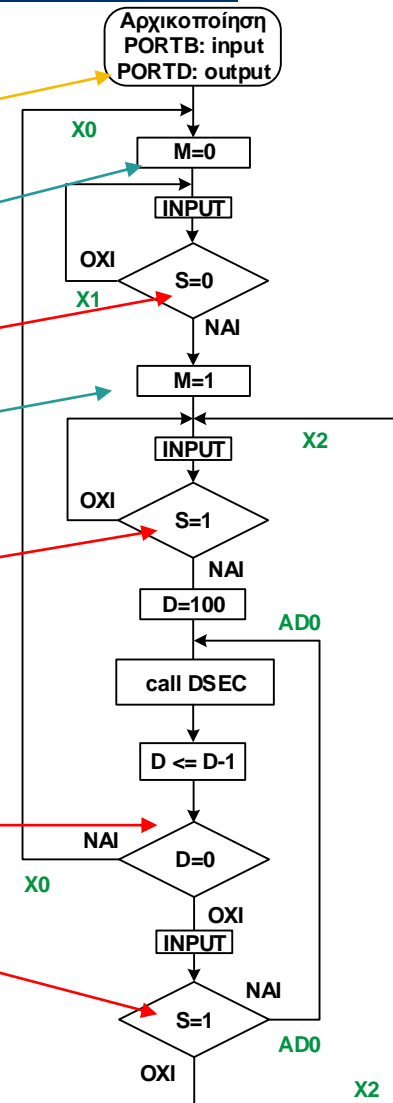
Σε ένα Μικροελεγκτή AVR που το PORTB ορίζεται ως θύρα εισόδου και το PORTD ως θύρα εξόδου να υλοποιηθεί ένα σύστημα οδήγησης κυλιόμενης πλατφόρμα μονής κατεύθυνσης η οποία να ενεργοποιείται από το φωτοκύτταρο S. Συγκεκριμένα, αν ένας επιβάτης εισέρχεται στην πλατφόρμα, όταν είναι ακίνητη, διακόπτει δέσμη φωτός (γίνεται $S=0$) και τότε τίθεται σε κίνηση η πλατφόρμα με το σήμα εξόδου M (για $M=1$ έχουμε κίνηση). Η κίνηση να σταματά ~10 sec μετά την τελευταία διακοπή του φωτοκυττάρου S (χρόνος για να αδειάσει η πλατφόρμα από επιβάτες). Δίνεται ρουτίνα χρονοκαθυστέρησης DSEC των 100 msec.

Παράδειγμα 15^ο: Οδήγηση κυλιόμενης πλατφόρμας

```

clr R16
out DDRB, R16    ; θύρα B ως είσοδος
ser R16
out DDRD, R16    ; θύρα D ως έξοδος
out PORTB, R16
X0: ldi R16, 0x00 ; σταματάει την κίνηση
    out PORTD, R16 ; της πλατφόρμας
X1: sbic PINB, 0  ; έλεγχος αν S=0
    rjmp X1
    ldi R16, 0x01 ; θέτει σε κίνηση
    out PORTD, R16 ; την πλατφόρμα
X2: sbis PINB, 0  ; έλεγχος S=1
    rjmp X2
AD0: ldi R17, 0x64 ; D=100
    call DSEC
    dec R17
    breq X0        ; έλεγχος αν D=0
    sbis PINB, 0   ; έλεγχος αν S=1
    rjmp X2
    rjmp AD0
    
```


Μακροεντολές

Παράδειγμα 15° : Άναμμα των LEDs 0, 1, 2 με χρήση μακροεντολής

```
.INCLUDE "m16def.inc"
.LIST
.DEF temp=R18
```

```
.MACRO FOUR_INC ; δήλωση μακροεντολής
    inc temp
    inc temp
    inc temp
    inc temp
.ENDMACRO
```

```
; Κύριο πρόγραμμα
ser temp ; ο καταχωρητής temp=0xFF
out DDRB,temp ; PortB (LEDs) ως έξοδος
clr temp ; μηδενισμός καταχωρητή temp
FOUR_INC ; εισαγωγή μακροεντολής (4 INCs)
FOUR_INC ; ξανά εισαγωγή μακροεντολής (άλλα 4 INCs)
Delay4 ; temp=0000 1000
Delay4
Delay4 ; Συνολικά καθυστέρηση 12 NOP
dec temp ; temp=0000 1000 => 0000 0111
com temp ; αναστροφή για απεικόνιση στα LEDs
out PORTB,temp ; άναμμα των leds
LOOP: rjmp LOOP
```

Ορισμός μακροεντολής:

```
.MACRO Delay4 ; όνομα
    NOP ; σώμα
    NOP
    NOP
    NOP
.ENDMACRO ; Τέλος
```


Παράδειγμα 16^ο : Χρήσης ετικέτας εντός και άλματος σε ετικέτα έξω από μακροεντολή

```
.INCLUDE "m16def.inc"
.DEF temp=R18
```

```
.MACRO TestMacro      ; δήλωση μακροεντολής
    inc temp           ; αύξηση καταχωρητή temp
    brne macro_jump   ; παράκαμψη επόμενης εντολής αν δεν προκύψει υπερχείλιση
    rjmp OVERFLOW      ; άλμα σε περίπτωση υπερχείλισης σε ετικέτα εκτός μακροεντολής
macro_jump:           ; ετικέτα εντός μακροεντολής
.ENDMACRO
```

```
    ser temp           ; κύριο πρόγραμμα
    out DDRB,temp      ; PortB (LEDs) ως έξοδος
    ldi temp,0xFE      ; θέτουμε καταχωρητή=254
    TestMacro          ; εισαγωγή μακροεντολής (ένα INC), temp=255
    TestMacro          ; ξανά εισαγωγή μακροεντολής (άλλο ένα INC), temp=0 και overflow
; Η λειτουργία των μακροεντολών θα προκαλέσει υπερχείλιση (λόγω INC),
; οπότε η επόμενη εντολή δεν θα εκτελεστεί. Εάν εκτελείτο θα ανάβει όλα τα LEDs.
outp:
    out PORTB,temp     ; ανάμμα των leds
LOOP: rjmp LOOP
```

```
OVERFLOW:           ; λόγω υπερχείλισης θα εκτελεστεί ο παρακάτω κώδικας και
    ser temp          ; τα LEDs PB.0 - PB.7 θα σβήσουν
    out PORTB,temp
    rjmp LOOP
```

Παρ. 17° : Χρήση παραμέτρων σε μακροεντολή (ίδιο με προηγούμενο αλλά με πέρασμα παραμέτρου)

```
.INCLUDE "m16def.inc"
.DEF temp=R18
```

```
.MACRO TestMacro          ; δήλωση μακροεντολής
    ldi temp, @0           ; πρώτη παράμετρο @0 ως τιμή του καταχωρητή temp
    inc temp               ; αύξηση καταχωρητή temp
    brne macro_jump        ; παράκαμψη επόμενης εντολής αν δεν προκύψει υπερχείλιση
    rjmp OVERFLOW          ; Αλλιώς άλμα σε περίπτωση υπερχείλισης σε ετικέτα εκτός μακροεντολής
macro_jump:                ; Ετικέτα εντός μακροεντολής
.ENDMACRO
```

```
ser temp                  ; κύριο πρόγραμμα
out DDRB,temp             ; PortB (LEDs) ως έξοδος
```

; πέρασμα τιμής **0xFF** στην μακροεντολή, αύξηση κατά μια μονάδα και άλμα στην overflow
; αφού προέκυψε υπερχείλιση και εισαγωγή μακροεντολής

```
TestMacro(0xff)          ; Η λειτουργία της μακροεντολής θα προκαλέσει υπερχείλιση (λόγω INC),
                          ; και η επόμενη εντολή δεν θα εκτελεστεί. Εάν εκτελείτο θα ανάβε όλα τα LEDs.

outp:
    out PORTB,temp        ; ανάμμα των leds
LOOP: rjmp LOOP
```

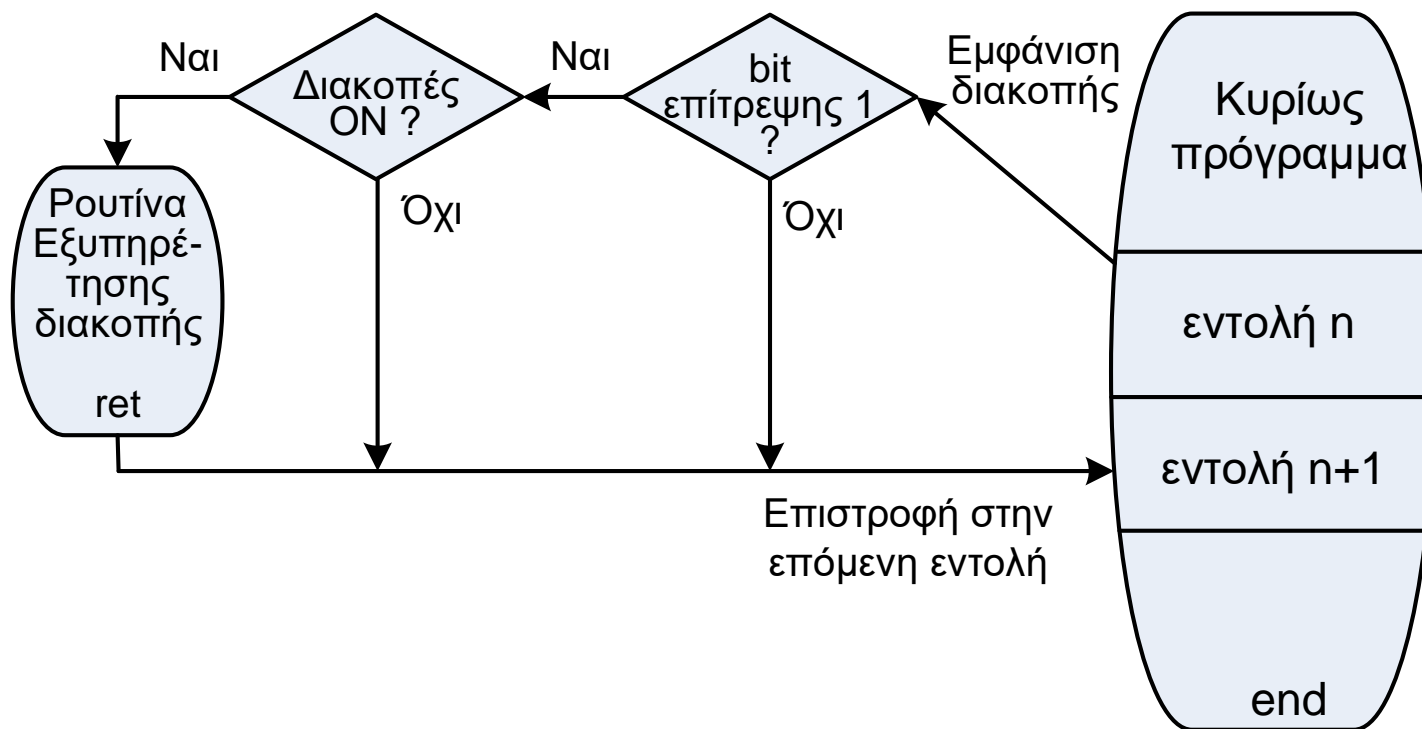
```
OVERFLOW:              ; λόγω υπερχείλισης θα εκτελεστεί ο παρακάτω κώδικας και
    ser temp              ; τα LEDs PB.0 - PB.7 θα σβήσουν
    out PORTB,temp
    rjmp LOOP
```

Διακοπές

Οι διακοπές διακόπτουν την κανονική ροή του προγράμματος λόγω ενός ιδιαίτερου γεγονότος στον επεξεργαστή ή σε κάποια περιφερειακή μονάδα, όπως η υπερχείλιση ενός καταχωρητή, το πάτημα ενός διακόπτη, η λήψη δεδομένων σε μια θύρα, κλπ., που πρέπει να αντιμετωπιστεί μέσω της εκτέλεσης κάποιου τμήματος κώδικα. Αυτός ο κώδικας συνιστά την ρουτίνα εξυπηρέτησης διακοπής (ISR-Interrupt Service Routine):

- Μια περιφερειακή μονάδα (μέσω μιας σημαίας) ειδοποιεί το σύστημα ότι προέκυψε διακοπή.
- Η εντολή που βρίσκεται υπό εκτέλεση στον καταχωρητή εντολών (IR) ολοκληρώνεται.
- Η διεύθυνση της επόμενης εντολής του κυρίου προγράμματος σώζεται στη στοίβα.
- Η διεύθυνση της ρουτίνας εξυπηρέτησης διακοπής φορτώνεται στον μετρητή προγράμματος μέσω μιας εντολής `icall`, `rcall` κλπ., ώστε να εκτελεστεί η 1η εντολή της ISR.
- Οι εντολές της ρουτίνας εξυπηρέτησης διακοπής εκτελούνται διαδοχικά μέχρι και την τελευταία εντολή τύπου `reti`, όπου η διεύθυνση επιστροφής φορτώνεται από τη στοίβα και η σημαία ολικών διακοπών τίθεται.
- Η εκτέλεση του κυρίου προγράμματος συνεχίζεται κανονικά.

Διακοπές του AVR

Διακοπές του AVR

Τα διανύσματα διακοπών ενός μικροελεγκτή ξεκινούν στη διεύθυνση 0x0000, με πρώτο το διάνυσμα επανατοποθέτησης reset.

- επανατοποθέτηση (reset)
- εξωτερική διακοπή IRQ0 στον ακροδέκτη PD2
- εξωτερική διακοπή IRQ1 στον ακροδέκτη PD3
- εξωτερική διακοπή IRQ2 στον ακροδέκτη PB2
- διακοπή σε λειτουργία σύλληψης του χρονιστή timer1
- διακοπή του αναλογικού συγκριτή
- διακοπή σε λειτουργία συγκριτή B του χρονιστή timer1
- διακοπή υπερχείλισης του χρονιστή timer1
- διακοπή υπερχείλισης του χρονιστή timer0
- κατά την ολοκλήρωση της μετάδοσης από τη μονάδα SPI
- διακοπή κατά την ολοκλήρωση της λήψης από τη μονάδα UART
- διακοπή κατά την εκκένωση του καταχ/τή UDR της μονάδας UART
- διακοπή κατά την ολοκλήρωση της εκπομπής από τη μονάδα UART
- διακοπή σε λειτουργία συγκριτή A του χρονιστή timer1

Καταχωρητές διακοπών

Γενικός καταχωρητής **μάσκας** διακοπών (General Interrupt MaSK register-**GIMSK**)

Bit	7	6	5	4	3	2	1	0
Bits ελέγχου	INT1	INT0	INT2					

Γενικός καταχωρητής **σημαίας** διακοπών (General Interrupt Flag register - **GIFR**)

Bit	7	6	5	4	3	2	1	0
Bits ελέγχου	INTF1	INTF0	INTF2					

Γενικός καταχωρητής **ελέγχου** (MiCroprocessor Unit Control Register - **MCUCR**)

Bit	7	6	5	4	3	2	1	0
Λειτουργία	SM2	SE	SM1	SM0	ISC11	ISC10	ISC01	ISC00

SE= Sleep Mode Enable (εντολή `sleep`)

Καθορισμός των 6 Sleep Mode στους μΕ AVR

SM2	SM1	SM0	Sleep Mode
0	0	0	Idle
0	0	1	ADC Noise Reduction
0	1	0	Power-down
0	1	1	Power-save
1	0	0	Φυλάσσεται για μελλοντική χρήση
1	0	1	Φυλάσσεται για μελλοντική χρήση
1	1	0	Standby
1	1	1	Extended Standby

Μορφή σήματος για πρόκληση διακοπής στους μΕ AVR

ISC01 - ISC00 ή ISC11 - ISC10		Προκαλείται αίτηση διακοπής όταν το σήμα στην ακίδα INT0 ή INT1 έχει:
0	0	Χαμηλή Στάθμης
0	1	Υψηλή Στάθμης
1	0	Κατερχόμενη Ακμή
1	1	Ανερχόμενη Ακμή

Διανύσματα διακοπών μΕ AVR ATmega16

Όνομα	Διεύθυνση μνήμης προγράμματος ATmega16	Περιγραφή
Reset	\$000	Διαχείριση επανεκκίνησης
EXT_INT0	\$002	Διαχείριση εξωτερικής διακοπής IRQ0
EXT_INT1	\$004	Διαχείριση εξωτερικής διακοπής IRQ1
TIMER2 COMP	\$006	Timer/Counter2 Compare Match
TIMER2 OVF	\$008	Timer/Counter2 Overflow
TIMER1_CAPT	\$00A	Διαχείριση διακοπής σε λειτουργία σύλληψης του χρονιστή timer1
TIMER1_COMPA	\$00C	Διαχείριση διακοπής σε λειτουργία συγκριτή A του χρονιστή timer1
TIMER1_COMPB	\$00E	Διαχείριση διακοπής σε λειτουργία συγκριτή B του χρονιστή timer1
TIMER1_OVF	\$010	Διαχείριση διακοπής υπερχείλισης του χρονιστή timer1
TIMER0_OVF	\$012	Διαχείριση διακοπής υπερχείλισης του χρονιστή timer0
SPI_STC	\$014	Διαχείριση διακοπής κατά την ολοκλήρωση της μετάδοσης από τη μονάδα SPI
UART_RXC	\$016	Διαχείριση διακοπής κατά την ολοκλήρωση της λήψης από τη μονάδα UART
UART_DRE	\$018	Διαχείριση διακοπής κατά την εκκένωση του καταχ/τή UDR της μονάδας UART
UART_TXC	\$01A	Διαχείριση διακοπής κατά την ολοκλήρωση της εκπομπής από τη μονάδα UART
ADC ADC	\$01C	Conversion Complete
EE_RDY	\$01E	EEPROM Ready
ANA_COMP	\$020	Διαχείριση διακοπής του αναλογικού συγκριτή
TWI	\$022	Two-wire Serial Interface
INT2	\$024	External Interrupt Request 2
TIMER0 COMP	\$026	Timer/Counter0 Compare Match
SPM_RDY	\$028	Store Program Memory Ready

Γενικό πρόγραμμα εγκατάστασης Reset και Διεύθυνσης Διανυσμάτων Διακοπών στον μικροελεγκτή ATmega16

\$000	jmp RESET	; Reset Handler
\$002	jmp EXT_INT0	; IRQ0 Handler
\$004	jmp EXT_INT1	; IRQ1 Handler
\$006	jmp TIM2_COMP	; Timer2 Compare Handler
\$008	jmp TIM2_OVF	; Timer2 Overflow Handler
\$00A	jmp TIM1_CAPT	; Timer1 Capture Handler
\$00C	jmp TIM1_COMPA	; Timer1 CompareA Handler
\$00E	jmp TIM1_COMPB	; Timer1 CompareB Handler
\$010	jmp TIM1_OVF	; Timer1 Overflow Handler
\$012	jmp TIM0_OVF	; Timer0 Overflow Handler
\$014	jmp SPI_STC	; SPI Transfer Complete Handler
\$016	jmp USART_RXC	; USART RX Complete Handler
\$018	jmp USART_UDRE	; UDR Empty Handler
\$01A	jmp USART_TXC	; USART TX Complete Handler
\$01C	jmp ADC	; ADC Conversion Complete Handler
\$01E	jmp EE_RDY	; EEPROM Ready Handler
\$020	jmp ANA_COMP	; Analog Comparator Handler
\$022	jmp TWSI	; Two-wire Serial Interface Handler
\$024	jmp EXT_INT2	; IRQ2 Handler
\$026	jmp TIM0_COMP	; Timer0 Compare Handler
\$028	jmp SPM_RDY	; Store Program Memory Ready Handler

Παράδειγμα χειρισμού διακοπών

Στο πρόγραμμα αυτό κάθε φορά που προκαλείται εξωτερική διακοπή INT0 (ακροδέκτης PD2) αναστρέφεται ο φωτισμός των led εξόδου (που συνδέονται στην θύρα εξόδου PORTB). Αρχικά θεωρούμε ότι είναι αναμμένο το led2.

```
.include "m16def.inc"
.def temp = r16
.def leds = r17
.org 0
    jmp reset                ; Reset Handler
    jmp interrupt0           ; IRQ0 Handler
    jmp interrupt1           ; IRQ1 Handler
    reti                     ; Υπόλοιποι Handlers

reset:
    ldi temp, high(RAMEND)   ; κύριο πρόγραμμα
    out SPH, temp            ; θέτουμε δείκτη στοίβας στην RAM
    ldi temp, low(RAMEND)
    out SPL, temp
```

Παράδειγμα χειρισμού διακοπών - 2

```
ldi temp, 0xFF
out DDRB, temp           ; PORTB ως έξοδο των leds
```

```
ldi leds, 0b11111011    ; ανάμμα led2
```

```
out PORTB, leds
```

```
ldi temp, 1<<INT0       ; 0100 0000 (INT0=6)
```

```
out GIMSK, temp         ; ενεργοποίηση εξωτερικής διακοπής 0
```

```
ldi temp, 0b00000010    ; ορίζουμε η εξωτερική διακοπή INT0 να
```

```
out MCUCR, temp         ; προκαλείται στην ακμή πτώσης (βλ. Πίνακα 1)
```

```
sei                     ; ενεργοποίηση συνολικά των διακοπών
```

```
loop:                   ; αναμονή εξωτερικής διακοπής INT0
```

```
    rjmp loop           ; (πάτημα διακόπτη 2)
```

```
interrupt0:             ; ρουτίνα εξυπηρέτησης διακοπής INT0
```

```
    com leds            ; προέκυψε διακοπή, τίθεται INTF0
```

```
    out PORTB, leds     ; επίδειξη στα LEDs
```

```
    reti
```